№ 114. ...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряm-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 115 (8023)
МАЙН 17
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхоз бүхэн гахайдаа зуhалан түхеэрхэ зэргэтэй

...хэд гахайшад! Эхэ гахай бүри- ...00 килограммhаа бага бэшэ мя- ...ахын түлөө мүрысөө үргэнөөр ...рүүлэе. Тэрэнэй түлөө гол эхэ ...й бүриhөө поршоонхонуудые ... дахин абая, намар шахагдаха ...у эмэ гахайнуудhаа түл олоор ...аг болохо, тиин жэлэй hүүлдэ ...хэ гахай бүхэнөө 1957 ондо ...үлхын тула хоёрhоо үсөөн бэ- ...мэ поршоонхо үлөөхэ. Гахай- ...аа зуhаланда байлгадаг аргые ...**өөр хэрэглэе!** — гэhэн уял- ...республикымнай хүдөө ажа- ...түрүүшүүл абаhан байгаа. Энэ ...аяа бодото ажал дээрээ бэе- ...хэ саг ерээ.

...ангаяа зунай сагта, зүлгэ но- ...дээрэ, сэбэр агаарта гахайе ...тажа, түлжөөхэ, тэдэниие ша- ... таргалуулха ажал гүрэн- ...hайн шанартай мяха ехээр үгэл- ... мяханай өөрын үнэ сэнгые ...аруулгада угаа ехэ удхашанар- Юуб гэхэдэ, hайн бэлшээритэй, ...ууритай газарта тэдэниие зун- ... байлгахада, концентрированнэ ...н бусад үнэтэ тэжээл хоёр да- ... багаар хэрэглэгдэхэ болоно. ...гахайе шэнэ газарта нүүлгэхэ- ...элдэб үбшэнhөө hэргылэгдэхэ, ...hан поршоонхонуудынь түргэ- ...томо болохо байна.

...э аргые жэл бүри хэрэглэжэ ...туhыень үзэhэн, дүршэлтэй кол- ...уд манайшье республикада олон ...юм. Кабанскын, Тарбагатайн, ...кало-Кударын, Мухаршэбэрэй ...н бусад хэдэн аймагуудай кол- ...уд гахайдаа тусхай зуhалан тү- ...hээр үнихэнэй.

...рбагатайн аймагай Ленинэй ...ижэтэ колхозой хүтэлбэрилэг- ... болон гахайшад энээн тушаа ...ынгөө дүй дүршэлые манай ...ын мүнөөдэрэй номерто бэшэбэ. ... колхоз 107 томо эхэ гахайтай, ...нэгэ дахин түрүүлээд, намар ...гдаха 40 залуу гахайтай юм. ...өө үедэ 150 толгой шахажа, гү- ...өө тушаагаад, 700 гаран пор- ...хо абаад байнхай. Намар боло- ...үшөө хэдэн зуугаад поршоонхо ...а юм. Хамтадаа мүнөө жэл ...аад центнер гахайн мяхан гү- ...э тушаагдахаар хараалагдаанхай. ...эбэл ажахынгаа энэ hалбариhаа ...мянга гаран түхэриг олзо доход ...ка, нёдондонойхиhоо хоёр да- ...үлүү ехэ болгохо байна...

...занда жэлhээ эхилжэ, энэ ...оз гахайгаа зуhаланда гарга- ...болоо. Тэндэнь 60 эхэ гахайн ...оонхонуудтайгаа, мүн шаха- ...уудай байха байра түхеэрэг- ...эй, тэрэнь 12 таhагтай, таhаг ...иинь дүрбэн газар хубаагда- Таhаг бүридэнь нэгэ нэгэ га- ...ан хүдэлмэрилдэг юм. Мүнөө энэ ...ань багадаад, үшөө нэгэ тиимэ ...а барижа дүүргүүтэй байна. ...эжэ тус колхоз бүхы гахайгаа ...ландаа байлгаха аргатай боло-

...hаланиинь үбэлэйнгөө механи- ...ваннэ фермэ шадар, бишыхан ...оной эрьедэ, добо газарта түхеэ- ...энхэй. Дүтэхэнэ модотой ой ха- рагдаха, тээ холохоно hаалиин гүүртэ байрланхай.. Гахайн зуhахада эндэ эгээн тааруу газар юм. Энэ фермын ажалай дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, нэн түрүүн зунай бэлшээри дээрэ тарилга хэхэ, гахайгаа зүбөөр бэлшээхэ, эдеэень тааруулжа эдюулхэ хэрэг болоно. Мүнөө жэл фермэ шадар гахайшадай хүсөөр 60 гектар тарилга хэгдэхэ, тэрэнэйнь 12 гектар таригдаад байнхай. Бэшэнь хоёр ондоо болзорто хубаарилагдажа таригдаха юм. Тиигэбэл намар орой болотор фермэнь ногоон тэжээлээр хангагдаха болоно.

Гахайдаа зуhалангай байра түхеэрхэ талаар Кабанскын аймагай колхозууд ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Эндэхи Маленковой нэрэмжэтэ колхоз гурбан газарта зунай байра түхеэрээд, дүрбэдэхииень барижа байнхай. Эндэ эхэ гахайнуудынь, томо болгогдожо байhан поршоонхонуудынь, шахамалнуудынь амяар амяараа зуhалантай болонхой. Тэдэндэ тус бүридэнь эдюулхэ тэжээл хараада абтажа тарилга хэгдэнэ. Мүн тус аймагай «Коммунизм», Хрущевой, Чкаловай нэрэмжэтэ колхозуудаар зунай байранууд олоор бүтээгдэнхэй.

Теэд энэ хэрэгэй хэды шухала байбашье, тэрэниие урдынхидаал адли тоодоггүй баримтанууд яhала бии. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай олонхи колхозууд гахайдаа зунай байра барижа эхилээшьегүй, бэлэдхэлшьегүй байна. Тэндэхи Хрущевой нэрэмжэтэ томо колхозой хүтэлбэрилэгшэд гахайда зунай байра барижа, гаргаша хэhэнэй хэрэггүй гэхысэ алдуутай hанал баримталаад, hанаа амархан hуужа байна.

Мүн иимэ байдал Зэдын, Заиграйн, Иволгын болон бусад аймагуудай колхозуудта үзэгдэнэ. Саашадаа иимэ байдалтай эбсэжэ болохогүй гэжэ абаhан уялгаяа мартажархиhан хүтэлбэрилэгшэдтэ hануулагдана.

Партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, эдэ бүхы гээгдэнги hанал бодолтой эрид шууд тэмсэжэ, колхоз бүхэндэ ойрын үдэрнүүдтэ гахайн зунай байра түхеэрхэ тушаа бодото хэмжээ абаха шухала болоно.

Тиихэдээ үдэр саг гээнгүй гахайн зуhаха газарта хэдэн ондоо болзорто овёс, хартаабха, кукуруза, корнеплод болон тэжээлэй бусад культурануудые тариха хэрэгтэй. Тэрээнээ бэлшээриин үедэ хуряагаадшье эдюулхэдэ, дээрэншье адуулхада болохо юм.

Нүхэд гахайшад! Зунай байра. түхеэрэлгэдэ оролдосотойгоор хабаадалсагты, фермэдээ ногоон конвейерэй тарилгатай болохые, мүн харууhалжа байhан гахайhаа олон поршоонхо абажа, зундаа тэрэнээ эрхим hайнаар түлжүүлхын хойноhоо мүрысэгты! Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэжэ, үсэд шангаар ажаллажа, гахайн мяха абалгаяа нёдондонойхиhоон хоёр гурба дахин дээшэлүүлэе!

Манай ороной экономико, культурые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха шэнэ урьhаламжа республикын ажалшад эдэбхитэйгээр захина

Түрэл гүрэнэйнгөө анхаралда харюу

1956 оной Гүрэнэй урьhаламжын гаргагдаhан тухай мэдээсэлэй радиогоор дамжуулагдахатай хамта Улан-Удын модоной заводто олон хүнэй хабаадалгатай митинг үнгэргэгдөө.

Модо дархалалгын цехын түрүү станочник, комсомолец Николай Сухих түрүүлэн үгэ абаба.

— Би бага наhандаа эхэ эсэгээ алдажа, үншэрhэн хүм. Теэд манай гүрэн үншэн хүүгэдтэ ехэ анхарал хандуулна. Би хүүгэдэй байшанда хүмүүжүүлэгдэжэ, hургуулида hураhан байнаб. Наhа гүйсөөд, заводто хүдэлмэрилхөө ерэхэдэм заводой коллектив намда hайнаар хандажа, станочнигой мэргэжэл олгуулаа hэн. Парти, правительствынгаа, нүхэдэйнгөө анхаралда харюу болгон, бүхы шадалаараа оролдон хүдэлмэрилдэгби. Мүнөө даалгабаряа 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэб. Ганса би иигэжэ ажаллана бэшэб, харин манай цехын коллектив барандаа оролдосотойгоор ажалладаг. Тэрэнэй ашаар манай цех хахад жэлэйнгээ даалгабари мүнөө дүүргэнхэй.

Ажалшадай өөрынгөө нөөсэлэлгэhөө гүрэндэ урьhаар үгэhэн мүнгэн оронoймнай асари ехэ барилгануудта, мүн ажалшадай материальна ажабайдалые улам hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдана. Урьhаламжын мүнгөөр шэнэ электростанцинууд, хүүгэдэй байшангууд, байрын гэрнүүд, hургуули, больницанууд баригдаха. Би hарынгаа салинда Гүрэнэй шэнэ урьhаламжа захинаб. Урьhаламжа эдэбхитэйгээр захихыетнай уряалнаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Митингын удаа тус цехын хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд барандаа Гүрэнэй урьhаламжа захиба.

Мүн механическа цехын коллективэй митинг ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрбэ. Эндэ 65 наhатай хүдэлмэришэн, пенсионер И. А. Загайнов, локомобилиин машинист Крекетнев, слесарь Щукин гэгшэд патриотическа үгэнүүдые хэлэбэ.

Энэ цехын ба бусад цехүүдэй хүдэлмэришэд барандаа гүрэнэй урьhаламжа захяа.

Д. Аюшеев.

«Бурмонголстрой» трестын хүдэлмэришэд ба албахаагшад СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьhаламжа (1956 оной гаргалга) эдэбхитэйгээр захина.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус трестын 5-дахи участогай штукатур М. Я. Немчинова шэнэ урьhаламжа захижа байна. **А. Мантаевай фото.**

Хүдөө ажахын саашадаа хүгжэхын түлөө

Хориин аймагай ажалшад Гүрэнэй урьhаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ тон шухала хэрэг политическэ үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэбэ. Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо улам саашадаа hалбаран хүгжэхын түлөө, эб найрамдалай хэрэгэй илан мандахын түлөө гүрэндөө ажалайнгаа нөөсэ мүнгые урьhална.

Урьhаламжа захилгын түрүүшын үдэрэй 12 час болотор аймагай бүхы колхозууд, жэшээлхэдэ, Кировэй, Ленинэй, Калининай, Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ, «Улан-Одон» колхозой гэшүүд урьhаламжа захилгые дүүргэбэ. Аймаг соогоо түрүүлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 30 мянган түхэригтэ урьhаламжа захиха зуураа, тэрэнээ сэбэр мүнгөөр нөөсэлгын кассада тушаагаа. Колхозой хонишон Балжид Гатапова урьhаламжа захихынгаа урдахана иигэжэ хэлээ:

— Би шэнэ урьhаламжа захихадаа манай ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин XX съездын шиидхэбэринүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхын түлөө ажалайнгаа түхэригые гүрэндөө урьhалнаб.

Тиихэдэ луговод Цыдып Дугданов 350 түхэригэй урьhаламжа захижа, тэрэнээ сэбэр мүнгөөр түлэбэ.

«Улан-Одон» колхозойхид хамтадаа 14150 түхэригтэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 29680 түхэригтэ сэбэр мүнгөөр урьhаламжа захяа. Колхозой түрүүлэгшэнэр—гушамянгатан нүхэд Бальжинимаев (Кировэй нэрэмжэтэ колхоз), Санжицыренов (Калининай нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд 1700—1500 түхэригтэ урьhаламжа захиба. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Олзоева урьhаламжа захихадаа:

— Дэлхэй дээрэ эб найрамдалай илан мандахын түлөө Советскэ гүрэндөө өөрынгөө мүнгэ урьhалнаб,— гэжэ хэлэбэ.

Аймагай центрын албахаагшад, хүдэлмэришэд, мүн модошод урьhаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түрүүшын үдэр захилгые эмхитэйгээр дүүргэбэ.

Ц. Дандаров.

Курумканайхид халуунаар угтаба

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1956 оной Гүрэнэй урьhаламжа гаргаха тухай правительствын тогтоолые Курумканай аймагай бүхы ажалшад халуунаар угтаба.

Мүнөө энээндэ зорюулагдаhан суглаанууд болон митингнүүд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Эдэ суглаанууд дээрэ колхознигууд болон албахаагшад арадай ажахые саашань хүгжөөхын тула Эсэгэ орондоо мүнгэн зөөриеэ урьhалхаар бэлэн байhанаа мэдүүлнэ.

Тус аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо болоhон хамтын суглаанда гахайн фермые даагша нүхэр Евреев иигэжэ мэдүүлээ.

— Би Совет гүрэндөө мүнгөө урьhалхадаа түрэл оронойнгоо улам саашаа хүгжэхыень хүсэнэб.

Суглаанай hүүлдэ нүхэр Евреев Гүрэнэй урьhаламжа бэшүүлээд, сэбэр мүнгөөр түлэбэ. Тэрэнэй жэшээгээр олон колхознигууд урьhаламжа ехээр бэшүүлжэ, сэбэр мүнгөөр оруулhан байна.

Мүн Ленинэй, Молотовой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта Гүрэнэй урьhаламжа захилга эмхитэй hайнаар үнгэргэгдэнэ. **О. Раднаев.**

hарынгаа салин урьhалба

Шэнэ шэнэ гидроэлектростанцинуудые, ехэ ехэ каналнуудые, фабрика, заводуудые барихын тулада правительствынгаа гаргаhан шэнэ, 1956 оной Гүрэнэй урьhаламжые Боргойн совхозой хонишод ехээр hайшаажа угтаба.

Майн 14-нэй үдэшэ совхозой клубта митинг боложо, хонишод, механизаторнууд болон албахаагшад хойно хойноhоо урьhаламжа захиба. МТМ-е даагша нүхэр Козлов урьhаламжа захиха зуураа иигэжэ хэлээ:

— Арадай ажахын түргэнөөр хүгжэхын тулада нэгэ hарынгаа салингаар урьhаламжа захибаб.

Шэнэ газар элдүүрилжэ байhан залуу механизаторнууд Александр Рутинский, Юрий Головин, модоной дархашуул нүхэд Тайшин, Митяшев гэгшэд hарынгаа салинда урьhаламжа захяа. **Ц. Дамбиев.**

Французска правительствын толгойлогшо Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пино Москва ерэбэ

Советскэ правительствын уряалаар Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пино, тэрээнтэй хамта ябалсаhан Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Генеральна секретарь Рене Массигли, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Кабинедэй директор Жорж Бриан, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Кабинедэй директор Шарль Бошар, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын информациин ба хэблэлэй таhагые даагша Пьер Барадюк болон бусад майн 15-да Москва ерэбэ. Французска правительственна делегацитай хамта французска олон журналистнууд Москва ерэлсээ.

Эдээнтэй нэгэ доро СССР-hээ Французска Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. А. Виноградов Москва ерэлсэбэ.

...17 час багта Внуковска аэродром дээрэ Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, дипломатическа түлөөлэлгэтэ газарнуудые толгойлогшонор, журналистнууд ерэжэ эхилбэ. Аэропортын байшангые шэмэглэhэн Французска Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугууд хабарай hалхинда намилзан хиидэнэ. Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пиное угтахаяа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор Л. М. Каганович, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. А. Кучеренко, В. В. Мацкевич, СССР-эй Министрнүүд В. Г. Бакаев, В. П. Елютин, Н. П. Дудоров, И. Г. Кабанов, М. А. Лесечко, Н. Н. Миротворцев, К. Д. Петухов, авиациин Главна маршал П. Ф. Жигарев, авиациин маршал С. Ф. Жаворонков, Армиин генерал И. А. Серов, ТАСС-эй харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Н. Г. Пальгунов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, ажалшадай депутадуудай Московско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников, ВЦСПС-эй секретарь Н. В. Попова, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой Начальник Е. А. Тарабрин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын таhагуудые даагшад А. А. Арутюнян, Ф. Ф. Молочков, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников гэгшэд Внуково ерээ.

Ги Молле ба Кристиан Пиное Французска Республикаhаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Морис Дежан, Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Москвада байгаа дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые толгойлогшод тэрэшэлэн угталсаа.

17 час 27 минута. Самолёт буужа, аэропортын байшанда ойротон ерэнэ. Французска правительствые Толгойлогшо Ги Молле, Франциин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пино ба тэдэнэртэй хамта ябалсагшад гэшхүүрээр бууна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Французска правительствын толгойлогшые, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрые халуунаар амаршална.

Французска Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэнэ. Ги Молле ба Н. А. Булганин хүндэтэ харуулай хажуугаар ябажа гараба.

Ги Молле микрофоной ойро ерэжэ, иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

**«Намайе, минии нүхэр гадаадын хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пиное хүндэтэйгөөр уриhанайнь түлөө Советскэ правительствода өөрынгөөшье, Франциин правительствыншье зүгhөө түбхын түрүүн баясхалан хүргэнэб. Энэ уряалыень хүлеэн абаhандаа бидэнэр баяртайбди.

Би французска арадhаа Советскэ Союзай арадуудта амаршалга хүргэнэб. Үнэн зүрхэнэй хани барисаан, бэе бэедээ талархалтай байhанhаа, мүн культурна ба экономическа холбоо барисаанhаа үндэhэлhэн хани барисаан түүхын бүхы оршондо манай арадуудые хододоо холбожо байгаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Советскэ Армиин харуулhан баатаршалга, эсэсэй илалтада тэрэнэй оруулhан хубита энэ мэдэрэлые улам бэхижүүлээ. Парижай талмайнуудай нэгэн Сталинградай нэрэ зүүнхэй. Энэ тулалдаан тухай hанахадаа манай арадуудай зүрхэн адляар сохилдог.

Москвада байха үедөө, СССР-эй бусад районуудаар минии нүхэр Кристиан Пиногой ябаха үедэнь советскэ гражданинуудые үдэр бүриинь ажабайдалда хараха аргатай байхабди. Хүнүүдые, тэдэнэй оролдолго, хүсэл эрмэлзэлгые мэдэхэ гээшэ тон шухала байна. Теоретическэ бодомжонуудые хэтэрүүлэн хэрэглэхэдэ олонхидоо хоротой байдаг. Теэд, иимэ үндэhэ hуури дээрэ бэшэ, имагтал бодото баримтанууд дээрэ уласхоорондын харилсаа байгуулха ёhотой. Бидэнэр танай правительствын түлөөлэгшэдтэй олон хөөрэлдөө хэхэбди. Хараа бодолнуудайнгаа гол удхые ойлголсохын тула тэдэниие сасуудхажа үзэхэ hанаатайбди. Нам тушаа хэлэхэ болоо hаа, hанал бодолоо үнэн сэдьхэлhээ, сэхэ рууньхэлсэхэ ямаршье ушарай тохёолдоо hаа баяртай байхаб. Нюураараа уулзажа хөөрэлдэхэ гээшэ бэе бэеэ ойлголсолгын эгээн hайн эрхэ нүхэсэл мүн. Энэ хадаа харюусалгата ажал-ябуулагшадташье, мүн арадуудташье хабаатай. Энэ ерэлгэмнай манай оронуудай хоорондо элдэб янзын харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ туhалhаи гэжэ тэрэшэлэн хүсэнэб.

Манай хоёр орон уласхоорондын олон асуудалнуудые: европейскэ хэрэгүүдые, Холын ба Дунда Востогой, бүгэдэниитээрээ буу зэбсэг хуряалгын асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхэ хүсэлтэй байна. Бидэнэр эдэ бүгэдэн тухай Советскэ Правительствотай хөөрэлдэхэбди.

Франци договорнуудта хабаадаанхай, тэрэ хадаа бүлэглэл нэгэдэлнүүдэй гэшүүн юм, тэрээндээ үнэн сэхэ хэбээрээ үлэхэ hанаатай гэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ хүсэлэн хадаа дэлхэй дээрэхи бүхы арсалдаануудые амгалан ёhоор шиидхэхэ гэhэн саг үргэлжын, шууд эрмэлзэлгэтэй тааралдана. Түгшүүрил саашадаа hуларжа үргэлжэлхэ гэжэ этигэнэбди. Манай эндэ ерэhэмнай энээнэй гэршэ болоно. Гэбэшье, түгшүүрилые багадхаха тухай үгөөрөө хэлээд дүүрэхэгүй, харин тэрэниие бодотоор бэелүүлхэ шухала. Түгшүүрилые багадхаха гээшэ статус-кво гэhэн удхатай бэшэ, тиимэ удхатай байхашье ёhогүй. Тэрэ хадаа хөөрэлдөөнүүдэй ашаар түйлагдаhан бодото үрэ дүнгүүдэй тодорхой формо болохо ёhотой.

Правительствоя байгуулаад, би тэрэнэй ажал-ябуулгые эб найрамдалда зорюулан табиhан байнаб. Тиин эб найрамдалай энэ зорилгые баримталан, манай хэлсээндэ хабаадаха хүсэлэнтэйб. Эб найрамдал, аюулгүй байдал ба зол жаргал хүсэдэг советскэ, французска арадуудташье, мүн дэлхэйн бүхы арадуудта энэ хэлсээн аша туhа хүргэг лэ».**

Французска айлшад машинануудта hуугаад. байха болоhон байрадаа город ошобо. (ТАСС).

Н. А. Булганинтай Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Франциин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кристиан Пино уулзаба

...СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...үлэгшэ Н. А. Булганинтай Фран... Министрнүүдэй Соведэй Түрүү... г-н Ги Молле, Франциин Гадаа... Хэрэгүүдэй Министр г. Кристиан ... 1956 оной майн 15-да уулзаа.

Ги Моллегэй, г. Кристиан Пиногой ...хада Франциhаа СССР-тэ байдаг ... ба Бүрин эрхэтэ Посол г. М. Де... Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй ...стерствын Генеральна Секретарь ... Массигли, Министрнүүдэй Сове... Түрүүлэгшын Кабинедэй директор ... Бриан, Гадаадын хэрэгүүдэй ми...рын Кабинедэй Директор г. Ш. Бо... Франциhаа СССР-тэ байдаг По...ствын Түлөөлэгшэ Министрын Со... г. М. Ж. Суту, Франциhаа СССР-тэ байдаг Сэрэгэй, Далайн-Сэрэгэй ба Агаарай Сэрэгэй, Атташе генерал Ж. Вигиан-Браке байлсаа.

Хөөрэлдөөнэй болоходо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов байлсаа.

Уулзалгын болоходо СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-hээ Францида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. А. Виноградов, СССР-эй МИД-эй Европейскэ 1-дэхи Таhагые даагша А. А. Арутюнян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын Протоколой Начальник Е. А. Тарабрин хабаадалсаа.

(ТАСС).

В. М. Молотовтой Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Франциин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кристиан Пино уулзаба

...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...үлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба Га... Хэрэгүүдэй Министр В. М. Мо...ой Франциин Министрнүүдэй Со... Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Фран... Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н ...ан Пино майн 15-да уулзаа.

... Ги Молегэй ба г-н К. Пиногой ...ада Франциhаа СССР-тэ байдаг ... Бүрин Эрхэтэ Посол г. М. Де... Франциин Гадаадын Хэрэгүүдэй ...стерствын Генеральна Секретарь ...ассигли, Министрнүүдэй Соведэй ...эгшын Кабинедэй директор г. ...иан, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Кабинедэй Директор г. Ш. Бошар, Франциhаа СССР-тэ байдаг Посольствын Түлөөлэгшэ Министрын Советник г. Ж. М. Суту, Франциhаа СССР-тэ байдаг Сэрэгэй, Далайн-Сэрэгэй ба Агаарай Сэрэгэй Атташе генерал Ж. Вигиан-Браке байлсаа. Уулзалгын болоходо СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-hээ Францида байдаг Посол С. А. Виноградов, СССР-эй МИД-эй 1-дэхи Европейскэ таhагые Даагша А. А. Арутюнян байлсаа.

(ТАСС).

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо тухай асуудалаар СССР-эй правительствын хэһэн мэдүүлгэ

Һүүлэй үедэ уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил һулараа гэжэ мүнөө барандаа мэдэрнэ. Дэлхэйн шэнэ ехэ тулалдаанай болохо аюулые бүри һаяхан тохёолдуулжа байһан дайнай гуламтанууд үгы хэгдээ. Азидахи болон Европодохи шиидхэгдээгүй зарим политическэ асуудалнуудые гуримтай болгохо талаар тодорхой амжалтанууд туйлагдаа. Энэ хадаа хамаата гүрэнүүдэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээнүүдэй ашаар туйлагдаһан байна.

Һүүлэй үедэ гүрэнүүдэй хоорондохи холбоо нилээд үргэдөө, агууехэ гүрэнүүдэй гүрэнэй ажал-ябуулагшад дахин уулзадаг, холбоо барисаа тогтоодог болоо. Тиигэжэ уулзаха үедэнь уласхоорондын шухала асуудалнууд, тэдэнэй тоодо арсалдаатай асуудалнуудшье зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо, ниитын ондо ондоо байгуулгатай гүрэнүүдэй үзэл һанал ба хараа бодол тухай зүбшэн хэлсэхэ арга замууд бүри ехээр бэдэрэгдэдэг болоо.

Бүхы оронуудта уласхоорондын хани харилсаанай тала баригшадай байдал бэхижэнэ. Эб найрамдалай үргэн ехэ зоно бии болоо. Тэрэ зонодо ехэ ба бага гүрэнүүд хабаадана, дэлхэйн бүмбэрсэгэй олонхи хүн зон оролсоно.

Эдэ бүгэдэ уласхоорондын түгшүүрилые бага болгоходо, эб найрамдалые бэхижүүлхэдэ туһалаа. Энэ хадаа имагтал правительствонуудай хэһэн ажал-ябуулгын үрэ дүн бэшэ юм. Арадуудай хүсэнүүдэй ехэ болоһон ябадал, эб найрамдалые, гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршолгые тэдэнэй хүсэдэг хүсэл эрмэлзэл эндэ угаа ехээр нүлөөлөө. Энэ болбол эб найрамдал батадхаха, амгалан байгуулалтын ба арадуудай ажана байдал һайжаруулгын аша туһада уласхоорондын хани харилсаа хүгжөөхэ гэжэ арадуудай угаа ехээр оролдоһоной шухала үрэ дүн мүн.

Гэбэшье, туйлаһаараа һанаагаа амаржа болохогүй. Уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрил үшөөл зайсуулагдаагүй, гүрэнүүд бэе бэедээ шухала зэргээр этигэдэг харилсаатай үшөө болоогүй байна, харин зарим гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд эб найрамдалай интерестэ харша хуушан хараа шугамаа бэелүүлхэ гэжэ һэдэнэ.

Яаралтайгаар зэбсэгжэжэ үргэлжэлһөөр байһан ябадал уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулха замда эгээ ехэ һаад тойбо болоно. Һүүлэй үедэ уласхоорондын оршон байдалай арсалтагүй һайжарбашье, гүрэнүүд угаа ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые барижа байһаар. Атомна болон водородно бомбонуудай запасууд ехэ болгогдоһоор. Олон миллион залуу хүнүүд зохёон байгуулха амгалан ажалһаа холодуулагдажа, сэрэгэй албанда татагданхай.

Буу зэбсэг үйлэдбэрилэн, зэбсэгжэлгээр хангажа, угаа ехэ ашаг олзо олодог, нүлөөтэ бүлэгүүд, нэн түрүүн томо монополинууд, яаралтай зэбсэгжэлгые үргэлжэлүүлхэеэ, миллитаризмые улам ехэ болгохоёо хүсэнэ. Зарим оронуудта ехэ нүлөөтэй байдаг эгээл эдэ эзэрхэг түримхэй бүлэгүүд мүнөө уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилэй саашадаа һуларалгада һаад хэхэ гэжэ, зорюута ехэ болгогдожо байгаа сэрэгэй шахардалгые зандань үлөөхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Дэлхэйн хэдэ хэдэн районуудта эзэрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулжа үргэдхэхэ, бусадай газар дээрэ сэрэгэй базануудые эмхидхэхэ, сэрэгэй бюджедүүдые ехэ болгохо гэхэ мэтын «хүйтэн дайнай» тиимэ хэмжээ-ябуулгануудай үргэлжэлүүлэгдэжэ байһан ушар тэдэ бүлэгүүдэй ажал-ябуулгатай холбоотой юм.

Тиимэ байдал томо монополинуудта хэмгүй ехэ ашаг олзо олгодогынь лабтай, теэд тиимэ байдал олониитэ арад зоной гол шухала интерестэй огто таарахагүй юм. Капиталистическэ гүрэнүүдэй мүнөөнэй хэмгүй ехэ болгогдоһон сэрэгэй бюджедүүд хадаа ажалшадай салин хүлһэндэ, олзо доходто угаа ехэ алба налог ашуулна, ниитын хэрэглэмжын зүйлнүүдэй үнэ сэнгые саашадань хүндэрүүлнэ, олониитэ арад зоной байдалые муудуулна. Буу зэбсэг олоор бүтээхэ ябадалда мүнгэн хэрэгсэлэй ехээр һомологдоходонь амгалан байгуулалтада, экономикые хүгжөөлгэдэ, эрдэм гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын эрилтэнүүдтэ, хүгжэлтэ багатай оронууд болон районуудта зорюулагдаха мүнгэн хэрэгсэл бага үлэнэ.

Туйлай ехээр хүгжөөгдэһэн милитаризмын хүшэр хүндэнь арадуудай хүзүүн дээрэ бүри ехээр ашагдана, арадууд тиимэ байдалтай эбсэжэ шадахагүй байна.

Теэд хэрбээ экономикын хүгжэлтын үндэһэ һууринь амгалан байдалай эрилтэнүүд бэшэ, харин яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ боложо байһан хойно, хэрбээ гүрэнүүдэй улам ехэ болгожо байгаа зэбсэгтэ хүсэнүүдынь материальна үнэтэ зүйлнүүдые бүри ехээр залгижа байһан хойно, оройдоол үсэгэлдэр бүтээгдэһэн аад, мүнөөдэр хуушаршаһан зэбсэгые шэнэ зэбсэгээр һэлгэхын лэ тула, жэл бүри олон миллиард түхэригэй гаргашалагдажа байһан хойно, тиимэ экономико найдабаригүй муу үндэһэ һууритай байна. Тиимэ экономико аюултай тогтууригүй байдалда, экономическа сүйд һандаралда орохо байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, урдань яаралтай зэбсэгжэлгэ хадаа эсэсэй эсэстэ дайн сэрэгтэ хүргэдэг байгаа. Энээн тухайда дэлхэйн нэгэдэхишье, хоёрдохишье дайнуудай һургаал гэршэлэн хэлэнэ. Арадууд эдэ дайнуудай бүхы хүшэр хүндые бэеэрээ үзэһэн байна. Тэдэ дайнууд олон миллион хүнэй ами наһа абаашаа, арадуудта угаа ехэ гасалан зоболон асараа, Европын, Азиин, Африкын олон мянган городуудые, хэдэн арбаад мянган тосхонуудые һандаргаа, хэдэн үеын хүнүүдэй ажалаар байгуулагдаһан баялигуудые усадхаа. Атомна болон водородно бомбонууд мэтын тиимэ түрэлэй буу зэбсэгүүдэй, дурсагдаһан зэбсэгые дэлхэйн бүмбэрсэгэй ямаршье газарта абаашажа шадаха, холо ниидэдэг бомбардировщигууд, баллистическэ ракетэнүүд мэтын юумэ тээдэг тиимэ хэрэгсэлнүүдэй бии болоһон мүнөөнэй эрхэ байдалда дэлхэйн гурбадахи дайн болоо һаа, хүнүүд бүри олоор хюдагдаха, жэшээгүй ехэ материальна гээлтэ болохо, тон томо городууд, промышленна центрнүүд усадхагдаха, илангаяа промышленна ехэ хүгжэлтэтэй, үргэн олон хүн зонтой оронуудта бүхэли районууд болон областьнууд һандаргагдаха байгаа.

Яаралтай зэбсэгжэлгые болюулха, шэнэ дайнай болохо аюулые уридшалан сараха тушаа бодото хэмжээнүүдые абахыень тохёолдоһон байдал өөһэдынгөө гүрэнүүдэй хуби заяанай түлөө харюусалгатай арадуудһаа ба правительствонуудһаа эринэ. Нэн түрүүн буу зэбсэг хорооохо аргаар, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгодо зорюулагдаһан ашагтай хэмжээнүүдые абаха аргаар уласхоорондын байдал саашадаа һайжаруулагдажа болохо ба һайжаруулагдаха ёһотой байна, Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэ болбол албанай 33 ондоо наһанай хүнүүдые, Советскэ Армиһаа табижа, сэрэгэй үеын зэбсэгтэ хүсэнүүдээ эрид шууд хорооохо тушаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэмсээр хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ.

Энээнһээ гадна, Советскэ Союз дайнай хойтохи бүхы жэлнүүдтэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор буу зэбсэг хуряалгын асуудалаар. уласхоорондын хэлсээ туйлаха гэжэ үсэд шангаар оролдоһон, иимэ зорилготойгоор зохихо дурадхалнуудые оруулһан байха юм.

Советскэ Союзай дурадхалаар ООН-эй Генеральна Ассамблей буу зэбсэг ниитээрнь хорооохо тухай, атомна зэбсэг хорихо тухай шиидхэбэри бүри 1946 ондо абаа һэн. Теэд энэ шиидхэбэри мүнөөшье хүрэтэр бодото дээрээ бэелүүлэгдээгүй байһаар. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлхэ талаар тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо тухай хэлэхэдэ, баруун гүрэнүүдэй зүгһөө энээндэ эсэргүү элдэб янзын буруушаалтанууд хэгдэдэг болоод байна.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо асуудалые шиидхэхэ ябадал атомна болон водородно зэбсэг хорихо, юрын буу зэбсэг ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоо эрид хорооохо хэрэгые хангаха ёһотой гэжэ Советскэ правительство тоолодог байгаа, тоолоношье. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд уласхоорондын зохихо хиналта доро гүрэнүүдэй бэелүүлхыень Советскэ правительство хододоо эридэг байха юм. Агрессорэй гэнтэ добтолхо ябадалые зайсуулха аргатай байхын тулада, Советскэ правительство бүхы томо аэродромууд дээрэ, түмэр замай узелнуудта, портнуудта ба шоссей харгынуудай шухала узелнуудта уласхоорондын хиналта тогтоохые дурадхаа.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда атомна дайн болоо һаа арадуудта илангаяа ехэ аюултай байһые хараадаа абажа, Советскэ правительство атомна болон водородно зэбсэг хорихо ябадалые тон ехэ удхашанартай гэжэ тоолоно. Эгээл иимэһээ, атомна болон водородно зэбсэгые бүримүһэн хорихо тухай, тэрэниие үйлэдбэрилхээ болихо тухай, хүн түрэлтэнэй шэнжэлэн олоһон агууехэ туйлалта болгошо атомай хүсэнэй имагтал амгалан ажалда хэрэглэхынь тула энэ зэбсэгэй бии байгаа нөөсые усадхаха тухай шиидхэбэри хойшолуулангүйгөөр абахые бидэ дурадхадаг байгаабди, дурадханашьебди. Энэ советскэ дурадхалые США ба баруунай бусад гүрэнүүд буруушааһан байна. Иимэ буруушаалаа дахин дахин мэдүүлхэдээ тэдэнэр уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай үгэеэ ойлголсожо ядаһан хэбэртэй шалтаг барина. Харин тиихэдэ Советскэ Союз уласхоорондын хиналтада эсэргүүсэн буруушаахаһаа байтагай, тиимэ хиналта тогтоохо шухала гэжэ эрид шууд эридэг байгаа. Атомна болон водородно зэбсэг туршаха ябадалые болюулха тухай Советскэ Союзай оруулһан дурадхалыешье абахаһаа арсана.

Хэнэйшье мэдэһээр, Советскэ Союз атомна зэбсэгые бүримүһэн, заатагүй хорихо тухай, тэрэниие гүрэнүүдэй зэбсэгжэлгэһээ гаргаха тухай дурадхал оруулаад лэ хизаарлаагүй. США ба баруун бусад гүрэнүүд энэ замда орохоёо хүсэнэгүй гэжэ мэдээд, СССР-эй правительство энэ талаар түрүүшыншье алхам хэхэ тухай дурадхаһан байна. Атомна зэбсэг хэрэглэхэгүйбди, тэрэниие хэрэглэхэһээ арсахабди гэжэ агууехэ гүрэнүүдэй тангаригта ёһоор мэдүүлхэ тухай дурадхал Советскэ правительство оруулһан байна. Гүрэнүүд тиимэ уялгые өөһэд дээрээ даажа абаа һаа, атомна зэбсэгые морально-политическэ талаарань буруушааһан удхатай болохо байгаа. Энэ уялга огто хойшолуулагдангүйгөөр абтажа болохо ба атомна дайнай аюулые зайсуулгада шухала үүргэеэ дүүргэхэ байгаа.

Хитадай, Польшын, Чехословакиин ба арадай демократиин бусад оронуудай зүгһөө, мүн бусад хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй зүгһөөшье бүрин дэмжэгдэһэн Советскэ Союзай эдэ дурадхалнууд химическэ ба бактериологическа зэбсэг хэрэглэлгэһээ арсаха тухай дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр олохон гүрэнүүдэй абаһан уласхоорондын мэдээжэ хэлсээнтэй тааралдаһан байна. Хэнэйшье мэдэһээр тэрэ хэлсээн һайн үүргэ дүүргээ, тиимэ түрэлэй зэбсэг хэрэглэхэ талаар һаатуулхы нүлөө үзүүлээ һэн. Атомна зэбсэг хэрэглэлгэһээ арсалга бүхы арадуудай интерестэй таараалдаха байһаниинь лабтай. Тиихэдэ гүрэнүүдэй, нэн түрүүн агууехэ гүрэнүүдэй иимэ уялга бэедээ даажа абаа һаань, уласхоорондын байдал һайжарха һэн. Теэд энэ ушарта тэдэнэр уласхоорондын хиналта тогтоохонь бэрхэтэй байһые урдаа бариха аргагүй байбашье, баруун гүрэнүүд энэ дурадхалые дэмжээгүй. Ушарынь морально-политическэ уялга тухай, атомна дайнда эсэргүү зорюулагдаһан түрүүшын хэлсээе агууехэ бүхы гүрэнүүдэй зүгһөө саашань хойшолуулангүйгөөр туйлаха ябадал тухай хэлэгдэжэ байгаа бшуу.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, Советскэ Союз атомна болон водородно зэбсэг хорихо тухай асуудал хойшолуулангүйгөөр шиидхэхые, энэ талаар түрүүшын алхамуудай бүри мүнөөнһөө хэгдэхые туйладаг байгаа, туйланашье.

США-гэй ба эдэнэй баруунай нүхэсэгшэдэйнь буруушаан эсэргүүсэгшэ хараа бодолтой байһан дээрэһээ, тиимэ хэлсээнүүд мүнөөшье хүрэтэр туйлагдажа шадагдаагүй байна.

Советскэ Союз юрын буу зэбсэгэй талаар баруун гүрэнүүдһээ булюу байна, юрын буу зэбсэгэй нилээд хороогдоһоной һүүлээр лэ баруун гүрэнүүд атомна зэбсэг хорихо ябадалые зүбшөөрхэ гэһэн шалтаг бариад баруун гүрэнүүд атомна болон водородно зэбсэг хорихо замаар ябахаһаа арсадаг байна. Энэ зорилгоор тэдэнэр агууехэ табан гүрэнүүдтэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь эгээн ехэ хэмжээе тогтоохо тухай, нэрлэбэл, СССР, США ба Хитадта нэгэ миллионһоо 1,5 миллион хүн хүрэтэр, Англи ба Францида 650—650 мянган хүн хүрэтэр тогтоохо тухай дурадхал оруулһан байна. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолго тухай асуудалнуудай шиидхэгдэхэ ябадалай унжагайруулагдахагүйн, яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулха хэрэгтэ зарим тэды шухала амжалтануудые туйлахын тулада Советскэ Союз баруун гүрэнүүдэй оруулһан энэ дурадхалые зүбшөөржэ байһанаа мэдүүлээ һэн. Мүнөө тодорхой хэлсээ туйлажа болохо гэжэ һанагдахаар байгаа. Теэд ондоо юумэ болошоо. Энэ дурадхалыень Советскэ Союзай зүбшөөһэнөө мэдүүлэмсээр, баруун гүрэнүүд өөһэдынгөө оруулһан дурадхалые буруушаахын тулада элдэб шалтаг дурдаад, тэрэ дурадхалһаа арсажа эхилһэн байна.

Үнгэрөөшэ намар Женевэдэ болоһон дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ баруун гүрэнүүд хадаа буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые юрын буу зэбсэг хорооохо ябадалһаа эхилэн шиидхэхэ, тиихэдээ энэ хэрэгые атомна зэбсэг хорилготой холбохогүй гэжэ дурадхаа һэн. Англи тиимэ дурадхал оруулһан байгаа. Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр общинануудай палатада үгэ хэлэхэдээ энэ оной февральда мүн лэ иимэ дурадхал оруулһан байна. Советскэ Союз энэ дурадхалые мүн тэрэшэлэн зүбшөөржэ байһанаа мэдүүлээ һэн.

Хоёр һарын саада тээ Лондондо буу зэбсэг хуряалга тухай ООН-эй Подкомитедэй суглархада, Советскэ правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ тоое ба юрын буу зэбсэгые хорооохо түсэб тэрэнэй үзэмжэдэ табиһан байна. Атомна зэбсэг тухай асуудалаар хэлсээ туйлагдахые хүлеэнгүйгөөр, тэрэ түсэбые бэелүүлжэ болохо байгаа, ушарынь атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалаар Советскэ Союзай ба баруун гүрэнүүдэй хараа бодолой алгасалга хадаа хэлсээ туйлаха замда гол һаад түбэг болоод байна бшуу. Зүгөөр, Советскэ Союзай энэ дурадхалшье баруун гүрэнүүдэй зүгһөө эсэргүүсэлгэтэй ушарһан байна. Баруун гүрэнүүд түрүүшын ээлжээндэ юрын буу зэбсэг хорооохо тухай хэлсэхэдээ тиимэ дурадхалые СССР буруушааха байха гэжэ һанатараал хэлсэдэг байшоо. Юрын буу зэбсэг хорооохо тухай тодорхой дурадхал бидэнэй орууламсаар баруун гүрэнүүд, мүн энэ дурадхалые урдань оруулһан Англишье гэдэргээ сухариһан ба тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан дурадхалнуудые абахаһаа арсаһан байна. Атомна зэбсэг тухай асуудалые шиидхэнгүйгөөр юрын буу зэбсэг хорооохо тухай асуудал хаража үзэһэнэй хэрэггүй гэжэ энэ ушарта тэдэнэр мэдүүлдэг болобо. Тэдэнэр бүри үсэгэлдэр хэлэһэн үгэнүүдтээ зүришэжэ байна. Тиигэжэ буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал дахин мухардалгада оробо, тиин атомна зэбсэг хорихо тухай асуудал шиидхэлгэшье, юрын буу зэбсэг ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгошье урагшаа ябанагүй.

Энээнэй һүүлээр буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй Подкомитедэй бүхы хүдэлмэриин үрэгүй хооһон байһан тухай гайхахаар бэшэ байна. Энэ Подкомитет буу зэбсэг хуряаха тушаа Подкомитет гэһэн хүхирүү нэрэ зүүжэ байгуулагдаа һэн. Бодото дээрээ энэ Подкомитет имагтал яаралтай зэбсэгжэлгые далдалха халхабша болонхой. Тиимэ байдалай түлөө хэнэй харюусалгатай байһаниинь элитэ.

Яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулха, буу зэбсэг хорооохо ябадалһаал ондоо ямаршье юумые буу зэбсэг хорооохо тушаа Подкомитедэй эрхилхынь тулада мүнөө шэнэ шэнэ шалтаг баримтанууд бэдэрэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, яаралтай зэбсэгжэлгэ хорихо сагынь болоогүй, ушарынь хэдэ хэдэн политическэ асуудалнууд гуримшуулагдаагүй байна гэжэ байжа үсөөн бэшэ хэлсэнэ. Тиихэ зуура, германска асуудалые, мүн тэрэшэлэн Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй асуудалнуудые, Дальна Востогой асуудалнуудые уридшалан гуримшуулаагүй һаа, яаралтай зэбсэгжэлгые болюулхын аргагүй юм гэжэ сэхэ хэлсэнэ. Эдэ ба бусад политическэ асуудалнуудые гуримшуулгада Советскэ Союзай саашадаашье эдэбхитэйгээр туһалха байһаниинь лабтай. Германска, мүн уласхоорондын бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудай үшөө гуримшуулагдаагүй байһанда Советскэ Союз зэмэтэй бэшэ юм. Тиимэ байдалай тохёолдоод байтар баруун гүрэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороолгын асуудал шиидхэхэ ябадалые германска асуудалай гуримшуулагдаха ябадалһаа дулдыдуулан табина, тиихэ зуураа Баруун Германи дотор милитаризмые һэргээн бодхоожо эхилээд байна. Энэ юу харуулнаб гэбэл, германска милитаризмые һэргээн бодхоожо, нэгэдэмэл Германиие баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулха түсэбүүдээ бэелүүлхын тулада бэеэ сүлөө болгохо зорилгоор Германи тухай асуудалые зорюута арсалдаа хэхэ зүйл болгоно.

Иимээр хандаха ябадал германска асуудалые шиидхэхэдэшье, яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулхадашье туһалхагүй байһаниинь лабтай.

Аэрофотосъёмконууд гэдэг тухай ехэ олон хэлсэдэг. Хэнэйшье мэдэһээр, энээниие зарим тагнуулнууд хүсэдэг байна. Теэд эдэ бүхы аэрофотосъёмконууд буу зэбсэг хороолгодо, буу зэбсэг хороолтын хойноһоо хиналта тогтоолгодо ямаршье хамаагүй байһаниинь эли ха юм. Харин аэрофотосъёмконууд эзэрхэг түримхэй бүлэгүүдэй түсэбүүд тушаа арадуудай һанаае имагтал бүри ехээр зобоохо, яаралтай зэбсэгжэлгые улам бүри ехэ болгохо байна.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй Подкомитедэй хүдэлмэриин бирагүй хооһон байһан ябадал ямар баримтатай бага бэшээр холбоотойб гэбэл, СССР-һээ бэшэниинь лэ Подкомитедтэ хабаадагшад бултадаа Атлантическа блогой эдэбхитэй гэшүүдынь мүн. Һүүлэй үедэ Парижда үнгэргэгдэһэн Атлантическа блогой Соведэй сесси юу харуулааб гэхэдэ, энэ блогто хабаадалсадаг гол оронууд буу зэбсэг хороолгохогүйн, атомна зэбсэгые энэ блогой арминуудай зэбсэгжэлгэдэ табихын, буу зэбсэг саашадань ехэ болгохо хэмжээнүүдые абахын тула өөһэд хоорондоо хэлсээ хэжэ байна. Атлантическа блогой гүрэнүүд бодото дээрээ тиимэ политика бэелүүлхэ зуураа, буу зэбсэг хуряаха тушаа Подкомитедтэ байхадаа ямар зорилготойбибди гэжэ тоолоноб гэбэл, энэ политикаяа далдалха, энээнтэй хамта буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудаар гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ туйлуулхагүй гэһэн зорилготойбди гэжэ тоолоно. Тиимэһээ Подкомитедтэ юумэ бүхэн дэмы хооһоор үлэнэ, буу зэбсэг хуряалгын асуудалнууд нэгэл байрандаа байна.

Дурсагдаһан Подкомитедэй хүдэлмэриин дүнгүүдые буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй комиссиин хаража үзэхэ, арбан жэлэй саада тээ буу зэбсэг хуряалгаар Генеральна Ассамблейн баталһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгын зам хараалха саг болоо гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Тиихэ зуура, яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулхада хэн туһалнаб, хэн һаад хэнэб гэжэ бүгэдэндэ эли байхын тула үргэнөөр зарлан тунхаглаха ябадал бэелүүлхэ ёһотой.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо талаар мүнөө тохёолдоһон байдал уласхоорондын харилсаануудтахи мүнөөнэй байдалтайшье, уласхоорондын түгшүүрил саашадань һуларуулха гэжэ тон ехээр хүсэдэг арадуудай эрилтэнүүдтэйшье таараалдаагүй. Бусад гүрэнүүдтэ, тэдэнэй тоодо бага ба хүгжэлтөөр һула оронуудта сэрэгэй ехэ гаргашануудые гаргахыень зарим гүрэнүүдэй баадхаха гэжэ һэдэдэгынь арадуудай интерестэ, бүгэдэниитын, эб найрамдал бэхижүүлгын интерестэ харша байһаниинь мүн тэрэшэлэн элитэ.

Советскэ правительство гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо тухай алинайншье абамаар уласхоорондын хэлсээе, атомна болон водородно (термоядерна) зэбсэг хорихо тухай хэлсээе туйлаха гэжэ үсэд шангаар саашадаашье оролдохо байна. Энээнтэй хамта мүнөө тохёолдоһон ушар байдалда нэн түрүүн гүрэнүүдэй буу зэбсэг горьтой ехээр хорооохо ба яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулха зорилго шиидхэхэдэ туһалха бодото ябуулганууд хэрэгтэй гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

Буу зэбсэг хорооохо тухай асуудалые үрэгүй хооһон юрэнхы хөөрэлдөөнүүдһээнь болюулжа, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо тушаа тодорхой хэрэг болгохо гүрэнүүдэй бодото тиимэ ябуулганууд мүнөөнэй ушар байдалда уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болохо эрхим һайн арга мүн.

Советскэ Союзай арадууд зохёон байтуулха амгалан ажалаа хэнэ. Тэдэнэр шэнэ фабрика, заводуудые, электростанцинуудые, шахтануудые, байрын гэрнүүдые, больницануудые, һургуулинуудые, университедүүдые байтуулха ябадалда хүсэ шадалаа, материальна хэрэгсэлнүүдээ эгээн ехээр зорюулха гэжэ эрмэлзэнэ. Советскэ хүнүүд заха хизааргүй үргэн оронойнгоо угаа ехэ баялигуудые улам ехээр ашаглаха зуураа, өөһэдынгөө бүхы хүршэнэртэй, дэлхэйн бүхы арадуудтай эбтэйгээр, хани барисаатайгаар зэргэлжэ һуухаяа хүсэнэ. Амгалан байгуулалтын хаа хаанагүй үргэнөөр бэелүүлэгдэхэдэ бүхы арадуудта ашагтай туһатай байна гэжэ советскэ хүнүүд найдана.

Советскэ Союз гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёһоор харилсан ажаллаха хэрэгые аршалан хамгаалха зуураа, уласхоорондын экономическа болон худалдаа наймаанай асуудалаар холбоо барисаа үргэдхэхэ гэжэ оролдоно. Советскэ Союз элдэб янзын искусственна һаад түбэгүүдые зайсуулха гэжэ оролдоно. Тиимэ һаад түбэгүүд зарим гүрэнүүдээр бии болгогдоод, гүрэнүүдэй хоорондоо худалдаа наймаа хүгжөөхэдэ һаад түбэг ушаруулна. Тэдэ бүхы һаад түбэгүүдые зайсуулхын түлөө Советскэ Союзай оролдоходо, энэнь Советскэ Союзай интересһээ гадна, мүн бүхы бусад оронуудай болон арадуудай интерестэй таараалдана, юундэб гэхэдэ яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулха, уласхоорондын худалдаа наймаае ба арадуудай хоорондохи экономическа холбоо барисаае үргэдхэхэ ябадал арадуудай байдал бүри һайжаруулха улам ехэ арга боломжо олгохо ба бүхы арадуудай, ехэшье, багашье арадуудай бэе бэетэйгээ хани ёһоной харилсаа тогтоохододо туһалха байгаа.

Өөрынгөө талаһаа, Советскэ Союз бэе бэедээ ашагтай байлгын ба бии байгаа хизаарлалтануудые зайсуулгын үндэһэ һуури дээрэ бусад гүрэнүүдтэй худалдаа наймаанай холбоо барисаа али болохоор үргэдхэхөөр бэлэн байна.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооохо ба эб найрамдал сахиха хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри оруулхаяа хүсэжэ, Советскэ Союз дотор ажахын болон культурна амгалан байгуулалтын бүри зохид һайн услови бии болгохые эрмэлзэжэ, СССР-эй Правительство иимэ тогтоол баталан абаа:

1. 1955 ондо СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 640 мянган хүнөөр үсөөн болгогдоһонһоо гадуур, нэгэ жэлэй туршада, 1957 оной майн нэгэн хүрэтэрхи болзор соо Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое дахин нилээд ехээр хорооохо, нэрлэбэл, —
1 миллион 200 мянган хүнөөр х
роохо.

2. Энээнтэй зохилдуулан 63 ди
зи, мүн тусхай бригаданууды т
рааха, тэдэнэй тоодо Германска Д
мократическа Республикын терр
ри дээрэхи авиационно гурбан ди
зиие, 30 мянга гаран хүнтэй б
сад дайшалхы частьнуудые тара

Мүн тэрэшэлэн Советскэ Арм
сэрэгэй училищинуудай зарим
тарааха.

Далайн-сэрэгэй флодой дайша
375 корабльнуудые консерваци

3. Дээрэ дурсагдаһан ё
СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй
зэбсэгүүдые болон дайшалхы т
никые, мүн СССР-эй Гүрэнэй б
жедэй сэрэгэй хэрэглэмжэдэ хэр
лагдадаг Советскэ Союзай гарга
нуудые хорооохо.

4. Зэбсэгтэ хүсэнүүдһээ таби
һан сэрэгэй албахаагшадта п
мышленностиин болон хүдөө а
хын хүдэлмэридэ орохо арга б
ломжо олгохо.

Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүү
тоое ба буу зэбсэгые иигэжэ д
угаа ехээр хорооохо зуураа, Сов
правительство ООН-эй үзэмж
байгаа буу зэбсэг хуряалгын п
граммые бодото дээрэнь бэелүү
хэрэгтэ туһалха гэжэ хүсэнэ. С
ветскэ Союз эб найрамдалай ту
үнэн сэхээр тэмсэгшэ, уласхоо
дын түгшүүрилые һуларуулхын т
лөө үнэн сэхээр тэмсэгшэ мүн г
советскэ сэрэгүүдэй тоое, буу зэ
гүүдые дахин хуряаһан ябадал к
һээшье тодоор харуулна.

Энэ шиидхэбэри абаха зуур
Советскэ правительство ямар б
римтые хараадаа абанаб гэбэл, Е
ропа тушаа хэлэгдэжэ байһан
дань, француз арад, англи
арад, Советскэ Союзай ба эб на
рамдалда дуратай европейскэ бу
гүрэнүүдэй арадуудтал адляар да
сэрэгые хүсэнэгүй, тэдэнэр гүрэ
дэй хоорондохи харилсаае һайж
руулхые, уласхоорондын харил
холбоо бүхы талаарнь хүгжөө
хүсэнэ. Тэдэ арадууд дайн сэрэ
хүшэр хүндэ хойшолонгуудые м
нөөшье хүрэтэр үзэжэ байна.

Эб найрамдалые бэхижүү
туһалха гэжэ үнэн зүрхэнһөө
юм һаа, бусад правительство
тэдэнэй тоодо Америкын Хол
Штадуудай, Англиин ба Фран
правительствонууд энэ жэшэ
мнай дахангүй байжа шада
байна.

Хэрбээ баруун гүрэнүүд — А
рикын Холбоото Штадууд, Ан
болон Франци зэбсэгтэ хүсэнүү
буу зэбсэгээ өөһэдынгөө талаһаа
хихо хэрэгээр хороогоо һаань, С
ветскэ правительство СССР-эй з
сэгтэ хүсэнүүдые саашадань хоро
хо тухай асуудал хаража үзэх
бэлэн байха байна.

Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые б
лүүлгэ хадаа буу зэбсэг хуряал
үргэн ехэ программа бэелүү
замда шэнэ шата болохо бай
мүн атомна болон водородно зэб
хорихо тухай асуудал шиидхэ
түргэдхэхэ бодото эрхэ нүхэсэл
болгохо байгаа.

Советскэ правительство дурсагд
һан шиидхэбэри абахадаа ямар ю
мэ эшэ үндэһэ болгоноб гэбэл,
миллион 200 мянган советскэ гра
данинуудые албанһаань таби
олондо туһатай амгалан ажалд
бусааха ябадал СССР-эй арад
ажахын бүхы һалбаринуудые са
шадань хүгжөөхэ хэрэгтэ утаа е
шэнэ туһа нэмэри болохо ба ман
социалистическэ обществын аша т
һада материальна болон культур
баялигуудые улам ехээр байгуул
байна.

Энээнтэй хамта СССР-эй Гүрэ
бюджедээр хараалагдадаг сэрэ
гаргашануудые саашадань хоро
до сүлөөлэгдэһэн мүнгэн зэ
манай ороной социалистиче
хүгжэлтын асари ехэ түсэбүү
бүри амжалтатайгаар бэелүүл
советскэ арадай ажана байдал ул
һайжаруулхын тула амгалан бай
гуулалтада зорюулха арга боло
олгохо байна.

Советскэ правительство совет
зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэ
гүүдые дахин ехээр хорооохо
ямар юумэ эшэ үндэһэ болгоноб г
бэл, мүнөө үедэ эб найрамдалай х
сэнүүд нилээд бэхижээ, тэдэнэр б
ри эмхитэй болоо, амгалан бай
лые эбдэхэ гэһэн али бүхы һэдэл
нүүдтэ зохихо зэргын харюу сох
то үгэмөөр олон янзын арга хэр
сэлнүүдтэй байна. Гэхэтэй хамт
Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүү
манай арадай амгалан ажал
найдамтай һайнаар сахиха гэж
советскэ хүнүүд, бусад оронуу
эб найрамдалда дуратай араду
һэрэмжээ һуларуулхагүй гэж
арадуудай хоорондохи амгалан ё
ной харилсаа холбооной ба эб на
рамдалай хэрэгтэ харша хүсэнүү
хорото һанаашалганууд тушаа һ
гэлэн байха гэжэ найдажа байһа
Советскэ правительство мэдүүлн

1956 оной майн 14.

Зуһаландаа ГАРАБА

Һүүлэй жэлнүүдтэ Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гахайнуудаа дулаан болохолоор зуһаланда гаргажа харууһалан эдеэлүүлдэг болоо. Мүнөө эндэ гахайнууд зуһаландаа оронхой. Намартаа шахагдаха 500-гаад поршоонхо зунай байрада харууһалагдан, түлжүүлэгдэжэ байна.

Дээрэ гахайнуудай зунай дал харуулагдана.

...жахын олзо ехэтэй һалбари

...най Ехэ-Куналейдэ хэр угһаа ...гахай үсхэбэрилэгдэдэг бай... юм. Нютагтамнай олон ...онхо абадаг, гахайнуудые ...шахадаг дүй дүршэлтэй ...олон. Теэд һүүлэй үедэ ...йн томо фермэтэй аад, ...инь алин гээшэб?» гэ... колхозникуудай нэгэнтэ бэшэ ...ань дуулдадаг байгаа. Юундэб ..., һүүлэй арба гаран жэл соо ...алайнгаа олзо доход ехэтэй ...ухала һалбарида анхаралаа ...улдаггүй байһанаймнай гэ... гахаймнай фермэ эмхи гурим... олоһон, тэдэнэймнай үүлтэ... муудажа захалһан, үбэл ...таа олоороо үхэдэг, өөдтэй ...шахагдадаггүй байгаа.

...алдуугаа мэдэрһэн манай кол...уud ойрын таба—зургаан жэл ...литынгээ ажахые хүгжөөхэ ...эябуулгануудые үнгэрэгшэ ...хараалхадаа саашадаа гахай ...рилгээ эрид түргэнөөр хүг..., жэлдээ хэдэн зуугаадые ...даг болохо, тиин гүрэндөө ...н мяха ехээр үгэхэ гэжэ шиид... байна.

...эрэгшэ жэлдэ 62 эхэ гахай ти... шэнэ байрада оруулагдаа. ...жэлэй эхеэр үшөө нэгэ тиимэ ...баригдажа, ашаглалгада үг... Фермэ дээрэ тэжээл буйлуул...анаха хүдэлмэри механизаци..., гахайнууд тус тус хүнүүдтэ ...гдажа үгтөө.

...ань эхэ гахай бүхэнһөө жэл...райхан гэжэ 4—5 поршоонхо ...г байһан һаа, энэ жэлдэ ма...ахайшад 14-һөө үсөөн бэшые ...гэжэ шиидээ. Тиигээд үнгэ... үбэл, хабартаа 109 ...түрүүлжэ, тус бүриһөөнь ...зэргээр 7 үлүүтэй поршоонхо ...д байна. Бүхы гахайнуудай ...зундаа хоёрдохёо түрүүлэгдэ...шөө иимэ тооной поршоон...ахa ёһотой. Абаһан поршоон...даа иишэ тиишэнь худалдан...нэ жэлдэ 650-һаа үсөөн бэшэ ...шахажа, гүрэндөө тушааха... Үнгэрэгшэ хабартаа 150-яад ...шахажа, 70—90 килограмм ...үртэйгээр тушаагаабди. Ерэхэ ...таа шахагдаха эртын пор...хонууд мүнөө һайнаар эдеэлүү..., томо боложо байна.

...эжэ үнгэрэгшэ жэлдэ хаха...даг газарайнгаа 100 гектар бү... 5,7 центнер гахайн мяха аба...айгаа һаа, мүнөө жэлдэ 9 ...ер шахуу абахамнай. Нёдондо ...үсхэбэрилгэһөө 194 мянган ...гэй олзо оруулагдаһан һаа, ...жэлдэ 400 мянган түхэриг ...агдаха юм. Харин шэнэ — ...адахи табанжэлэй дүүрэхэ ...манай колхоз жэлдээ 1000 га...а үсөөн бэшые шахажа, ажа...а энэ һалбариһаа миллион тү...эй олзо оруулдаг болохо зо...той.

Н. Рыбаков,
колхозой түрүүлэгшэ.

Миини дүршэл

Гараһаар 3—5 хоноод байһан нарай поршоонхонуудаа тэжээл эдюулжэ һургадагбди. Түрүүшээр хуураһан шэниисэ, овёс хобто соо хээд үгэхэдэ тэдэнэр яһала эдидэг юм. Энэ үедэнь мүн үдхэн һү уулгажа захалдагбди. Нарай байхадань поршоонхонуудта түрүүшээр 50 грамм тухай уулгагдажа байгаад, дадхаан ехэ болго болгоһоор хоёр һаратай болоходонь 100 грамм хүрэтэр һүн уулгагдадаг. Тиихэдэ мүн бэеынь һайнаар түлжэхын тулада нарай поршоонхонуудта модоной хөө, үнэһэ, дабһа, загаһанай тоһо, «Д» витамин, ногоон тэжээл эдюулэлсэжэ байнабди. Нарай поршоонхонуудта ногоон тэжээл эдюулхэ гээшэ аргагүй шухала. Бидэнэр мүнөө хабартаа гэртээ улаан шабар соо шэниисэ тарижа ургуулаад, ногоон эшэнүүдыень шабартайнь хамта хэршэжэ поршоонхонуудта эдюулдэг байгаабди. Хүйтэн үдэрэй болоо һаань, байрынгаа газаахи хорой соогуур, дулаан байгаа һаань, газаагуур эхэтэеэ хамта гаргагдажа, нарай поршоонхонууд сэбэр агаарта үдэр бүри ябуулагдадаг. Харин зун гараһан поршоонхонуудай 5—6 хонохолоорооl эхэтэеэ хамта газаагуур, дүтын бэлшээринүүд дээгүүр ябажа захалдаг. Тиигэжэ зунаймнай поршоонхонууд дулаанай сагта үдэр дүүрэн газаагуур сэбэр агаарта ябажа түлжэдэг байна.

Нарай поршоонхотой гахайнуудые һүтэй байхынь тулада һайнаар, олон янзын тэжээлээр эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Бидэнэр зундаа хүхөөр гахайнуудаа үдэртөө гурба дахин эдеэлүүлдэг, һайнаар бэлшээдэг байнабди.

Иигэжэ һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа байһанаймнай ашаар үбэлэймнай поршоонхонууд эхэһээ һалгаагдаха үедөө 11—14 килограмм татадаг болоһон байба.

П. Федотова,
ахалагша гахайшан.

Шэнэ юумэн хүсэтэй

Манай колхоздо шэнэ, түрүү юумэ нэбтэрүүлхэ гэхэдэ гэдэргээ таталдадаг, залхуурдаг хүнүүд зарим хүтэлбэрилэгшэдэйшье дунда урдань үзэгдэдэг байһан юм. Теэд шэнэ юумэн хүсэтэй. Хэды бэрхэшээлнүүдэй ушарбашье үнгэрэгшэ жэлһээ фермэдээ хэдэ хэдэн шэнэ онол арга нэбтэрүүлжэ байнабди. Һүүлэй хоёр жэл соо типовой 2 шэнэ байра баригдажа, тэжээл буйлуулха, хэршэхэ, шанаха хүдэлмэри гүйсэд механизацилагдаа. Гансахан энээнэй ашаар гахайшадай хүдэлмэри ехээр хүнгэрһэн байна.

Типовой нэгэ байрамнай гахайнуудай зундаа байжа, лагерьна гуримаар харууһалагдан эдеэлүүлэгдэхэ, һайнаар түхеэрэгдэһэн далтай. Нүгөө байрынгаа газаа мүн лэ зунай дал барижа байнабди. Һаяар тэрэ дал ашаглалгада орохо.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ фермэ шадарнай тарилга оройдоошье хэгдэдэггүй байһан юм. Зундаа ургажа байха үедэнь ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада 40-өөд гектарта элдэб культуранууд таригдаха байна. Фермэ шадарнай хамта 60 гектарта тарилга хэгдэхэ. Зундаа ногоон тэжээл эдилсэжэ байхадаа гахайнууднай һайнаар таргалангүй, поршоонхонууднай түргэнөөр томо болонгүй яахаб!

Нарай поршоонхонуудые зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Хабартаа наранай һайнаар шарадаг болохолоор нарай поршоонхонуудые наранай элшэдэ байлгажа, бэеынь бүхэжүүлдэг болообди. Хабар хүйтэндэшье шэниисэ гэртээ ургуулаад, ногоон эшэнүүдыень поршоонхонуудтаа эдюулдэгбди. Нэгэ эхэһээ олоор гараһан, мүн өөдэгүй жаахан поршоонхонуудта үдхэн һүн угжаар уулгагдадаг болоо.

Энэ жэлдэ поршоонхотой эхэ гахайнуудайнгаа байдаг таһалганууд соо ханыень тойруулжа, халхабша болгон хабтагай модо хадаабди. Энээнэй ашаар нарай поршоонхоёо гахайн даража алжархиха ушар оройдоошье үзэгдэхэеэ болёо. Юуб гэхэдэ, халхабшын хэгдээтэй байхада эхэнь наагуур хэбтээд, харин поршоонхонуудынь халхабша доогуураа хэбтэжэ, эхээ хүхэдэг юм.

Урдань манай колхоз абаһан поршоонхонуудайнгаа олонхиие худалдажа, үсөөн гахай шахадаг байгаа. Тиигэжэ олзо доход багаар ородог, гахайнууд эдиһэнээшье харюулдаггүй байһан юм. Харин энэ жэлдэ манай колхоз хабарайнгаа нэгэшье поршоонхо худалдангүй, бултыень томо болгожо, намартаа шахаха гэжэ шиидээ.

Мүнөө манай гахайшадай шухала зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, хабарайнгаа эртын поршоонхонуудые ерэхэ зундаа һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, шадал соонь томо болгохо, тиигээд намартаа уридшалан хараалһан графигайнгаа ёһоор шахажа, гүрэндэ тушааха ёһотойбди.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ нэгэ наһатай залуу эмэ гахайнуудые оройдоошье поршоонхолуулдаггүй байгаабди. Энэ жэлдэ түрүүшүүлэй жэшээгээр 40 гаран залуу эмэ гахай ороондо оруулаад байнабди. Тэдээнһээ адагынь 200 поршоонхо абтаха ёһотой. Энэ зундаа июнь—июль һаранудта тэдэмнай поршоонхолхо. Залуу гахайнуудһаа гараһан поршоонхонуудаа намар болотор һайнаар томо болгоод, хойто хабартаа эртэлэн шахахын тулада олонхиень үбэлжүүлхэбди. Харин эхэнүүдынь зундаа һайнаар харууһалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байгаад, намартаа бүхыдөө шахуу шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаха байна. Тиибэшье, бүри олон поршоонхо гаргаашань, һү ехэтэйнүүдынь һайнаар шэлэгдэжэ, һүрэг соо орхигдохо юм. Мүнөө түрэхэ залуу эмэ гахайнууднай байрада байлгагдан һайнаар эдеэлүүлэгдэнэ, зүбөөр харууһалагдана. Тэдэ үдэртөө 3 дахин эдеэлжэ байдаг.

Энэ хабартаа түл абалга хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэрөө. Фермынгээ 100-гаад эхэ гахай түрүүлжэ, 700 гаран поршоонхо абаад байнабди. Абтаһан бүхы поршоонхонууд үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ бидэнэр гахайнуудайнгаа түрэжэ байха үедэ анха түрүүшынхеэ байра соо ээлжээгээр харууһалжа хонодог болообди.

В. Буянова, колхозой зоотехник.

Ажаллахада урматай...

Би фермэдэ ерэһээр гурбэдахи жэлээ боложо байнаб. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ арбаад хүн хүдэлмэрилоод, гахайнуудаа тус тустаа даажа абангүй булта сугтаа ажалладаг, ажалта үдэроо адляар хубаажа абадаг байгаабди. «Олон тарбаган нобшодоо хүртэхэгүй» гэһэнһээ удхатай хэн хэнэй хэхэ ажалшье мэдэгдэдэггүй, тиигэжэ гахай, поршоонхонууднай олон ушарта хооһоор үлэшэдэг, хүйтэ нойтон дээрэ хэбтэдэг, үхэдэг, турадаг байгаа. Зарим нэгэн хүн бэеэ тойруулаад, хайшан гэбэл амар ябахамни ааб гэжэ оролдодог, юунэйшье боложо байгаа һаа, харюусадаггүй байһан юм. Гадна, ажалаймнай түлөөһэншье адли аад, хүдэлхэшье урмагүй байгдадаг һэн.

Энэ бүтэхэгүй гурим мүнөө жэлдэ үгы болгогдожо, гахайнууд хүн бүхэндэ даалгагдажа үгтөө. Хэды поршоонхо абаһаараа, хэды гахай хаража байһаараа ажалай түлбэри абаха болоһон хойноо оролдонгүй, ажаллангүй яахабибди? Би мүнөө 14 эхэ гахай даажа абаад, тэдэнээ бултыень түрүүлээд байнаб. Гахай бүхэнһөө дунда зэргээр 9 поршоонхо абааб. Ерэхэ зундаа үшөө хоёрдохёо түрүүлжэ, гахай бүхэнһөө дундуур хэлэхэдэ 7—8 поршоонхо абажа, түлжүүлхэ зорилготойб. Манай колхоздо ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ шэнэ гуримай зохёогдоһоной ёһоор, эхэ гахай бүхэнһөө жэлдэ 7 поршоонхоһоо олые абаа һаа, 5-дахи поршоонхын нэгые гахайшан нэмэлтэ түлбэридэ абаха ёһотой.

Мүн тэрэшэлэн манай колхоздо ажалта үдэр бэшэхэ гурим ондоо болгогдоо. Тиигэжэ би энэ жэлдэ 700-һаа үсөөн бэшэ ажалта үдэр олохо ёһотойб.

Манда ажалайшье, ажаһуудалайшье һайн арга нүхэсэл бии болгогдоо. Гансал оролдохо, ажаллаха хэрэгтэй.

Ф. Кушнарева, фермын гахайшан.

Шахагдаха поршоонхонуудые түлжүүлхэ тухай

Хүхөөр поршоонхонуудые хоёр һаратай болоходонь эхэһээнь дадхаан, шадамараар һалгааха хэрэгтэй. Манай гахайшад 4 хоног соо поршоонхонуудые эхэһээнь һалгаадаг. Түрүүшын үдэр поршоонхонууд эхэеэ 5 дахин, хойто үдэрынь—4, гурбадахи үдэрынь—3, дүрбэдэхи үдэрынь—2, табадахи үдэрынь—1 дахин хүхөөд лэ, саашадаа болидог юм.

Һая түрүүшын зуу гаран эртын поршоонхо эхэһээ һалгаагдаад, манда тушаагдаа. Тэдэнэй эхэгүй байжа һурахынь, дадахынь тула зунайнгаа байрын хорой соо хаагаад, эдеэлүүлнэ, харууһалнабди. Мүнөө бидэнэр тэдэ поршоонхонуудтаа шэниисын һайхан гурилаар худхаһан бурдууг загаһанай тоһонтой, улаан шабартай холёод эдюулнэбди. Бурдуугтань мүн үнэһэ, дабһан хэгдэнэ. Хахад һара тухай болоод тэдэ поршоонхонуудаа газаагуур гаргажа, түрүүшын ногоондо бэлшээхэбди.

Манай эндэ поршоонхонуудайшье, гахайншье бэлшэхэдэ һайн ногоотой, һөөг бургааһатай, уһа намагтай бэлшээриин газарнууд бии. Шахагдаха поршоонхонуудайнгаа заримыень эндэһээ хэдэхэн километрын газарта байдаг Шанга гэжэ газарта абаашажа зуһуулдагбди. Тэндэмнай мүн лэ бэлшээриин газар элбэг, һаалиин гүүртэ дүтэ, һү сагаан элбэг юм. Поршоонхонуудтаа зундаа машиндагдаһан һү горьтойгоор уулгажа байдагбди. Бидэнэр намартаа шахагдаха поршоонхонуудые мүнөө зундаа бэлшээхэһээ гадна, үдэртөө гурба дахин эдеэлүүлжэ байхабди. Мүн ногоон тэжээл болгон эдюулхын тула таригдаһан ургасатай полидо поршоонхонууднай адуулагдажа, эдеэлжэ байха юм.

Поршоонхонуудые гансашье һайнаар томо болгохо бэшэ, мүн һайнаар шахажа, таргалуулжа шадаха хэрэгтэй. Гахай шахалгаар бидэнэр үшөөл дүршэл багатайбди. Тиибэшье, фермымнай үнинэй гахайшад манда туһалха бээ гэжэ найданабди. Манай түрүүшүүл гахай шахахаяа хаагаад, түрүүшээр багахан нормоор эдеэлүүлдэг. Юундэб гэхэдэ, шахагдаха гахайе түрүүшээр нэгэ һайн садхаажархёо һаа үегжэшоод, удаан саг соо эдихэ юумэндэ дурагүй байдаг юм. Манай фермэдэ шэмэтэ, бүдүүн тэжээлһээ гадна, шахагдажа байһан гахай бүхэндэ сүүдхэдээ 3—4 килограмм талхан эдюулэгдэдэг байна.

Энэ жэлдэ бидэнэр тус тустаа даажа абаһан 65 поршоонхонуудайнгаа нэгэ нэгыень 70—80 килограмм татадаг болоторынь таргалуулхын тулада мүнөө зундаа һайнаар бэлшээжэ, харууһалжа, шадалаарнь томо болгохобди.

Е. Васильева, А. Голендухина,
поршоонхонуудые шахагшад.

Тэжээлыень һайнаар буйлуулжа, гахайнуудта эдюулнэбди

Урдань бидэнэр гахайнуудайнгаа тэжээл шанажа, амтаруулжа шададаггүй һэмди. Зарим тэжээл уридшалан оройдоошье бэлдэгдэнгүй, түүхэй зандаа эдюулэгдэдэг байгаа. Харин фермэдэхи типовой байрын баригдахада механизированнэ тэжээлэй кухни түхеэрэгдэжэ, гахайнгаа тэжээлые түргэнөөр шанадаг, һайнаар буйлуулдаг болообди. Тэндэмнай кормозапарник тодхогдоо. Бардаа хээд байдаг 2500 литрын багтаамжатай шулуун ханатай нүхэн тэжээлэймнай кухни соо бии, хажуудань 600 литрын модон хайрсаг байдаг. Эдээн соогоо бардаа болон бусад тэжээл хээд, кормозапарнигһаа шланга татажа, уураар халаадаг байнабди. Иигэжэ халаахада хахад час тухай саг соо бардаа болон бурдууг бүлеэдэшэһэн байдаг.

Тэжээлэймнай кухни соо хартаабхаар дараһан силос бии. Тэрэ силосээ һая нээгээбди. Бусалгаһан уһанда гурил, бардаа хэжэ худхаад, гахайнуудтаа эдюулдэгбди. Иигэжэ худхагдаһан бурдууг соо дабһа, үнэһэ, шэлбүүһэнэй шүүһэ гэхэ мэтэ хэгдэжэ амтаруулагдадаг.

Үбэлэй сагта поршоонхолхо гахайнуудта үдэртөө хоёр дахин, поршоонхотойнуудтань гурба дахин һайнаар буйлуулагдаһан бурдууг уулгагдажа байдаг. Мүнөө гахайнууд үглөөнэй 7 часта, поршоонхонууд 7 ч 30 минутада эдеэлүүлэгдэнэ.

Бидэнэр гахайшад тэжээлэй кухнида ээлжээгээр хүдэлмэрилжэ байдагбди. Хүн бүхэн даажа байдаг гахайнуудаа нормын ёһоор эдеэлүүлдэг.

Е. КРАСНОБАЕВА,
фермын гахайшан.

Ногоон зүлгэ дээрэ

Хоёр бэеэрээ бургааһа модоор бүрхөөгдэһэн Хуни горхоной харьяалһан уһан дээрэ наранай гэрэл тудажа, нюдэ һаргамаар хашарһатан яларна. Бургааһа модонууд гүлгэлшэнхэй, горхоной хоёр эрьеын нута тохойнуудта түрүүшын шулбы ногоон хүхэрэн, ургажа, эндэ тэндэ толботоно. Мүнөө хабартаа һалхитай хүйтэн байбашье, Доодо Булангдан зунай шарай орошоо.

Зүүн Адхата хадын хаяада гахайн типовой байра. Тээ саагуурнь бүри боори шүүрүүлээд, хуурайхан добуун газарта баригдаһан зунай байра харагдана. Хэды эртэ байбашье һаань, гахайшад хүдэлмэридөө гарашанхай, хадын хаяада омогтой залуу басагадай энеэлдэхэ, шууялдаха абяан таһарнагүй.

Уданшьегүй зунай байрын үүдэнүүд нээгдэжэ, томошье, багашье гахайнууд, мэнэ һая эхэһээ һалгаагдаһан хоёр һаратай хундаган сагаан поршоонхонууд хар яр гэлдэһээр газаахи хоройнууд соогуураа дүүрэшэбэ.

— Мэнэ һая гахайнуудаа зунайнь байрада оруулаабди, — гэжэ фермые даагша Игнат Михеевич Пальчуков хөөрэнэ. — Нарай бага поршоонхотой гахайнууднай үшөө үбэлэйнгөө байрада. Зуһаландаа гарахадаа һанаан амаршаһан шэнги болоо.

Фермын барилгануудые харахада аргагүй һайнаар, газарыень тааруулжа түбхинүүлэгдэнхэй. Тус тустаа 60-аад эхэ гахайнуудай поршоонхотойгоо байха үбэлэй 2 типовой байра һүүлэй хоёр жэл соо баригдаа. Зунайнь байра бүришье һанаанда тааруу. Добуун дээгүүр дүхэриглүүлэн бариһан ута гэгшын дал. 2 метр үндэр ханатай дал тёсо хушалтатай. Тэрэ дал 12 таһалгатай, таһалга бүхэн соогоо 4 таһагтай юм. Таһалга бүхэнэй газаань, уужам хорой бии. Фермын гахайшан бүхэн нэгэ таһалгада байһан поршоонхотой гахайнуудые даагаад байна. Эндэ мүн эхэһээ һалгаагдаһан поршоонхонуудай байха хоёр ехэ таһалга бии. Тэрэ таһалганууд һайнаар дулаалагдаһан, зөөлэхэн солоомоор дэбисхэр хэгдэһэн байна. Мүрэ мүнсэгэрхэн поршоонхонууд газаахи хорой соохи хобтонууд соо хахад бэеэрээ тооной орошонхой, мүн лэ шадалаараа хоршогонолдон, бэе бэеэ хадаралсажа байгаад эдеэлнэ.

Тииһээршье байтар наран дээрэхэнэ гаража, гахайнуудшье эдеэгээ эдижэ дууһаба хэбэртэй. Зунай байрын газаахи хоройнуудай үүдэндэ гахайнууд сугларшанхай, газаашаа дүүлилдэжэ эхилбэ. Уданшьегүй, хоройнуудай үүдэн нээгдэжэ, гахайнууд газаашаа гараһаар бэлшээри тээшэ хатаралдашоо һэн. Хэдэхэн сагай үнгэрөөд байхада уһанай захаар, хашаа хоройнуудай араар гахайнууд нэжээд-хошоодоороо, дүрбэ-табаараа тарашанхай, газар һэндэжэ, нарай ногоо эдижэ ябаба. Уһанай захын бүлэг бургааһанай узуурта хүхэржэ ургаһан зүлгэ ногоон дээрэ хойноо арбаад поршоонхо дахуулһан нэгэ гахай газар һэндэжэ ябана.

Анха түрүүшынхеэ ногооной амта абажа байһан хүхөөр поршоонхонууд балайшье эдеэлнэгүй, ехэнхи сагаа наадажа, харайлдажа үнгэргэнэ. Заахан хөөрхэн поршоонхонуудай бэе бэеэ хадаралдажа, муршаган муршаган собхоролдожо байхыень харахада, баһал зохид даа!

Комсомолка А. Голендухина эхэһээ һаалгаагдаһан поршоонхонуудые эдеэлүүлжэ байна.
А. Мантаевай фото.

— Зундаа халуун болоходо гахайнууднай тээ тэрэ урда шугы соогуур орожо, уһанда умбадаг, үгышье һаа дал соогоо һүүдэрлэдэг юм, —гэжэ гахайнуудые адуулжа ябаһан Елизавета Краснобаева хөөрэнэ...—Зунай сагта үдэрынь гахайнуудаа үдэр дүүрэн газаагуур сэбэр агаарта ябуулжа һайнаар бэлшээдэг, поршоонхонуудаа түргэнөөр түлжүүлдэг байнабди.

Мүнөөдэр һалхигүй дулаан үглөөгүүр боложо, май һарын наран шангаар шаража захалба. Энэ үедэ фермын гахайшад нарай поршоонхонуудаа наранай гэрэлдэ байлгахаяа газаашань гаргажа, баһал сүлөө забдагүйгөөр ажаллажа байна. Зунай байрын газаахи нэгэ ехэ хорой соо хахад метр ханатайгаар харшалагдажа хэгдэһэн набтархан хашаа соо поршоонхонууд абаашагдажа хэгдэнэ. Тэрэ хашаа зосоогоо хоёр—хоёр метр талмайтай багахан таһалгануудтай юм. Нэгэ гахайн поршоонхонууд нэгэ таһалга соо оруулагдана.

— Бидэнэр нарай поршоонхонуудаа иигэжэ наранай элшэдэ шаруулдаг болоһоор нилээд боложо байнабди, — гэжэ фермын ахалагша гахайшан Прасковья Федотова хөөрэнэ. — Энэ арга хэрэглэһэнэймнай ашаар поршоонхонууднай һайнаар түлжэдэг, һэргэлэн байдаг болоо. Наранай элшэ нарай поршоонхонуудай бэедэ аргагүй һайн.

Иигэжэ Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшад зуһаландаа ороод, зунай сагта гахайнуудаа һайнаар таргалуулхын, ерэхэ намартаа шахагдаха 500-гаад поршоонхонуудаа һайнаар томо болгохын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Д. Цыренжапов.

...рмэ бүхэндэ—өөһэдын тарилга

...й фермэ зундаа гахайнуудай бэл... аргагүй тааруу газарта түхеэрэг... юм. Гахаймнай байрануудай ха...р Хуни горхон урдадаг. Горхоной ...ажуугаар гахайн эдеэлхэдэ, ха... һүүдэрлэхэдэ тааруу, һайн ногоо... бэлшээринүүд, намаг шабартай газар ...бэлшээрнин газараар һайншье һаа, ...гахайнууднай зунай сагта һай...дадаггүй, поршоонхонууднай түр... түлжэдэггүй байһан юм.

...даа гахайнуудые жэлдээ хэдэн ...дарнь шахадаг болохо зорилго ...хадаа бидэнэр фермэ шадараа ...ехээр хэдэг болохо гэжэ шиид... Энэ жэлдэ манай фермын га...та эдюулхын тула зунаймнай ...дүтэхэнэ 60-аад гектарта элдэб ...ранууд таригдахань. Һаяхан 12 ...овёс тарябди. 20 хоноһон хой...жа байха үедэнь тэрээн дээрэ ...удаа, шахагдахаар түлжүүлэгдэ...ан поршоонхонуудаа оруулжа, ...бди. Тиигээд июнийн эхеэр ...12 гектарта овёс тарижа, һарын ...р, ургажа байха үедэнь гахай... ногоон тэжээл болгон эдюул... Тэрэнэй дууһахада үшөө нэгэ ...мүн лэ тэрэ тухай талмай дээрэ ...горохотой холигдоод, таригдаха

..., 9 гектарта хартаабха, 4 гек...кукуруза, 6 гектарта зелёнко та... Намартаа гахайнуудые оруул...ндүүлхэ зорилгоор 2 гектарта ...а тарихаар хараалагдана.

... сагта гахайнуудаа һайнаар тар..., поршоонхонуудаа түргэноор ...гохо гээ һаа, фермэ бүхэн өөһэ...илгатай байха, үбэлдоо бардам ...тэжээлэй база байгуулха ёһотой.

И. ПАЛЬЧУКОВ,
гахайн фермые даагша.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгэ тухай хилын саана юун гэжэ бэшэнэб

АНГЛИ

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгэдэ английска хэблэл гол анхаралаа хандуулна. «Таймс», «Ньюс Кроникл», «Дейли Геральд», «Дейли Уоркер» болон бусад газетэнүүд мэдүүлгэ тушаа мэдээсэлнүүдые эли газартаа толилбо. Тиихэ зуураа, СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое 1.200 мянган хүнөөр хороохо тухай Советскэ правительствын тогтоолые онсолон тэмдэглэнэ. «Дейли Геральд» газетэ «Росси зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороохонь» гэһэн гаршагые газетынгээ хуудаһанай нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэрнь томоор бэшэбэ.

Бүхы газетэнүүд СССР-эй правительствын мэдүүлгэ соохоо ехэ ехээр абажа толилно. Тиихэ зуураа, хэрбээ баруун гүрэнүүдэй өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгые адли хороохо байгаа һаань, СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые саашадань хороохо тухай асуудал хаража үзэхөөр Советскэ правительство бэлэн байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэһэние онсолон тэмдэглэнэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ 1.200 мянган хүнөөр хороохо гэһэн Советскэ правительствын шиидхэбэри тухай лондонско радио мэдээсэхэ зуураа, энэ хороолго Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые һүүлэй үедэ хоёрдохёо хороолго болоно гэжэ һануулба.

«Дейли Уоркер» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Энэ зоригжуулхы жэшээ харуулха зуураа, Советскэ Союз болбол эб найрамдал бэхижүүлхые үнэхөөрөө хүсэдэг байгаа һаа, тэрээнэй замаар ябахыень Англи, Франци болон Америкые уряа гээшэ. Энэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эгээ аюулта муухай зэбсэгые — атомна болон водородно бомбонуудые тон түргэн хорихын тулада «бодото арга боломжо» байгуулха байна. Бодото дээрэ СССР мүрысөөнэй эгээн һайн аргые бидэндэ дурадхаба. Тодорхойлбол, бүгэдэниитын эб найрамдал хангахын тулада зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар мүрысэе гэжэ дурадхаба гээшэ».

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха дурагүйтэдэг, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай хэлсээе яаралтайгаар зэбсэгжэлгые имагта далдалха халхабша болгохые һэлэдэг бүлэгүүдэй хараа бодолые харуулжа байдаг английска хэблэлэй зарим органууд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай Советсэ правительствын тогтоолдо дурагүйтэнэ. Советскэ правительствын мэдүүлгын удхые тайлбарилангүйгөөр, эдэ органууд тэрээнэй удхыень багадхаха гэжэ бүхы шадалаараа оролдоно.

Английска гадаадын хэрэгүүдэй министерство «Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые 1.200 мянган хүнөөр хороохо тухай советскэ мэдүүлгые мүнөөдэр хуулитаар һайшааба» гэжэ Рейтер агентство дамжуулба.

ЛОНДОН, майн 15. (ТАСС). Уласхоорондын байдалда хубилалтануудай болоошье һаань, НАТО-гэй сэрэгэй гаргашануудай хэмжээнэй үшөөл ехэ байһан ябадалда хэдэн лейбористнууд правительствын анхаралые үсэгэлдэр, общинануудай палатада болоһон асуултануудай үедэ хандуулба. Энээнтэй дашарамдуулан тэдэнэр сэрэгэй гаргашануудые хороохые эриһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда НАТО-гэй соведэй тогтооһон сэрэгэй гаргашанууд тус соведэй Парижда болоһон һаяын сесси дээрэ дахинаа харагдаагүй гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр Наттинг харюу соогоо мэдүүлбэ.

НАТО-гэй сэрэгэй гаргашануудые дахинаа хаража үзэхэ саг тулаа гэжэ лейборист К. Янгер хэлэбэ. Э. Шинуэлл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй байдалые дахинаа хаража үзэхые эриһэн байна.

ИНДИ

ДЕЛИ, майн 15. (ТАСС). Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгэ мүнөөдэр индийскэ газетэнүүдэй хилын саанаһаа толилһон мэдээсэлнүүд соо гол һуури эзэлнэ.

«Хиндустан Стандард» газетэ Советскэ правительствын мэдүүлгые «Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүд ехээр хороогдохонь. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар шэнэ алхам. 63 дивизи тараагдахань» гэһэн томо гаршагтайгаар түрүүшынгээ хуудаһанда, эгээ эли газартаа толилбо.

«Таймс оф Индиа» газетэ «Росси 1.200 мянган хүниие армиһаа табихань. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри» гэһэн томо гаршагтайгаар советскэ мэдүүлгые толилоо.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, майн 15. (ТАСС) «Трибуна Люду», «Глос працы», «Жице Варшавы», «Жолнеж вольности» болон бусад польско центральна газетэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгые түрүүшынгээ хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар толилбо. Тиихэ зуураа, Советскэ правительствын шэнэ алхам уласхоорондын харилсаандахи түгшүүрилые саашадань һуларуулха хэрэгтэ туһалха байна гэжэ тэмдэглэнэ. «1957 оной майн нэгэн хүрэтэр Советскэ Союз өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые 1.200 мянган хүнөөр хороохонь» гэжэ «Трибуна Люду» газетэ гаршаг соогоо бэшэбэ. «Жице Варшавы» газетэ «Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, эб найрамдал хангаха хэрэгтэ туһа нэмэри» гэһэн гаршаг доро мэдүүлгые толилоо.

Энэ шиидхэбэри хадаа эб найрамдалай аша туһада хэгдэһэн шэнэ алхам гээшэ гэжэ «Трибуна Люду» өөрынгөө тайлбари соо бэшэнэ.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, майн 15. (ТАСС). Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгые Румыниин бүхы центральна газетэнүүд эли газартаа толилбо. Советскэ правительствын энэ ябуулга хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудал шиидхэлгэдэ, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулжа, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болоно гэжэ гаршагууд соогоо газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД, майн 15. (ТАСС) «Борба», «Политика» гэжэ югославска газетэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа асуудалаар СССР-эй правительствын мэдүүлгэ тухай өөһэдынгөө московско корреспондентнүүдэй бэшэһэние томо гаршагуудтайгаар, түрүүшынгээ нюурнуудта толилоо. Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое ээлжээтээр хороохо гэһэн шиидхэбэри хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри хэхые, мүн Советскэ Союз дотор ажахын ба культурна амгалан байгуулалтада бүри һайн эрхэ нүхэсэл байгуулхые хүсэһэн дээрэһээ абтаба гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн газарые «Борба» газетэ онсолон тэмдэглэбэ.

Индиин коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, майн 15. (ТАСС). «Санди Стандард» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй генеральна секретарь Аджой Гхош гэгшэ Кхамар гэжэ тосхондо (Бихар штат) болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, коммунистическэ парти Ази ба Африкада империалистическэ хархис политикын али бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү кампаниие шангадхаха байна гэжэ мэдүүлбэ. Индиин коммунистическэ парти Инди ба социалистическэ оронуудай хоорондо худалдаа наймаа, культурна, социальна холбоо үргэдхэлгые дэмжэнэ. Индиин ажалшадай ажал хүдэлмэри ба ажабайдалай асуудал тухай Гхош үгэ соогоо хэлээ.

Индиин коммунистическэ партиин нютагай отделениин Виджайявада эмхидхэһэн митинг дээрэ компартиин центральна комитедэй гэшүүн П. Х. Джоши үгэ хэлээ гэжэ «Таймс оф Индиа» газетэ мэдээсэнэ. Индиин коммунистическэ парти Индийскэ правительствын хоёрдохи табанжэлэй түсэбые дэмжэхэ гэжэ шиидэбэ, юуб гэхэдэ, энэ түсэб орониие индустриализацилха гэжэ хараална гээд Джоши мэдүүлбэ. Түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа ороной экономикые, үргэн ниитэ ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха байна гэжэ Джоши хэлэбэ.

Европын социалистическэ оронуудтай ба Хитадтай харилсаануудтай болоһон түүхэтэ дабшалтые Джоши һайшаагаа. Социалистическэ оронуудтай байгуулагдаһан харилсаа холбоон Индиин национальна интересүүдтэ харюусана гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Австрида болоһон һунгалтын дүнгүүд

ВЕНА, майн 14 (ТАСС). Австрийска парламентда һунгаһан һунгалтын дүн тухай тусхай мэдээнэй ёһоор, эгээн томо партинууд иимэ тооной голосуудые абаба:

Австрийска арадай парти — 2.000.068; социалистическэ парти — 1.873.250; «Австриин сүлөөлэлгын парти» — 283.713, коммунистическэ парти ба зүүнэй социалистнууд — 192.432 голос абаһан байна.

Мандадууд иигэжэ хубаарилагдаа (1953 оной мандадууд скобко соо харуулагдана):

Австрийска арадай парти — 82 (74), социалистическэ парти — 75 (73), «Австриин сүлөөлэлгын парти» — 5 (14), коммунистическэ парти ба зүүнэй социалистнууд —3 (4).

Австрийска правительство тушаалһаа бууба

ВЕНА, майн 15 (ТАСС). Парламентда һунгаһан һунгалтатай дашарамдуулан правительствын тушаалһаа бууха зүбшөөл республикын президентһээ гуйха гэжэ Австриин министрнүүдэй соведэй онсо заседани үсэгэлдэр шиидхэбэ.

Хэблэлэй австрийска агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, федеральна канцлер Юлиус Рааб, вице-канцлер Адольф Шерф австрийска республикын президент Теодор Кр Кернертэй үсэгэлдэр уулзажа, министрнүүдэй соведэй шиидхэбэри тухай тэрээндэ мэдээсэбэ. Президент тушаалһаа бууха тухай гуйлтыень мэдээндээ абаад, шэнэ правительствын байгуулагдаха хүрэтэр мүнөө байһан составтай правительствые толгойлхыень Раабта даалгаба.

Тиихэтээ хамта президент шэнэ правительствын состав тушаа дурадхал оруулхыень Раабые түлөөлөө.

Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр Иволгын аймагай Булга[...] най нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, практика гарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ техникумэй зоотехническэ отделениин 2-дохи курсын сту[...] нэр багша В. И. Левенкын хүтэлбэри доро колхозой огород дээрэ рассада т[...] кубигуудые хэжэ байна.

Е. Ринчиновагай фото.

Модошод уялгаяа дүүргэжэ байна

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Байкальска леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэлэй энэ оной түсэб болзорһоонь урид, декабриин 15-да дүүргэхэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 13 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаһан байгаа.

Тус леспромхозойхид уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байнхай. Тэдэнэр 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые мартын 25-да дүүргэһэн байна. Мүн 4 һарын түсэб болзорһоо холо урид дүүргэгдээ. Мүнөө леспромхозой хүдэлмэришэд май һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй, хүдэлмэришэдые зүбөөр хубаарилан табиһанай ба техникые һайнаар ашаглаһанай ашаар иимэ амжалта туйлагдана. Леспромхозой [...] участогуудта отологдоһон моды[...] зандань шэрэхэ, модые гэшүү[...] зандань таллуулха арга үрг[...] хэрэглэгдэнэ.

Леспромхозой олонхи хүдэл[...] шэд халаанайнгаа нормо ходо [...] лэн дүүргэнэ. Тракгористнууд Гаськов, Г. Темников, А. Не[...] В. Дульский, гэшүүһэ сэбэрл[...] А. Болонева, А. Зырянов, элек[...] хюрөөшэд М. Белый, Л. Зе[...] ский ба бусад халаанайнгаа даа[...] барние 1,5 дахин үлүүлнэ. Модо[...] рэлгэ дээрэ автомашинын шо[...] нууд В. Внуков, Н. Кейзеров, [...] Тоут болон бусад олон хүдэлм[...] шэд даалгабаряа 180—200 [...] цент дүүргэнэ.

В. Михайло[...]

Сабшалан уһалха звено

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд энэ хабартаа нилээд ехэ сабшалан, бэлшээриин газарнуудые һайрамаар уһалаа.

Савва, Батыйка горхонуудай уһан Усть-Кяхтын, Хоронхойн сабшалан дээрэ гаргагдаа. Луговод Нечаевай хүтэлбэри доро сабшалан уһалха 2 звено эмхидхэгдэһэн байна. Погранична МТС-эй механизаторнуудай туһаламжаар уһалууриин системэ сэбэрлэгдэһэн, хэдэн шэнэ канава хэгдэһэн байна. Сабшалан уһалха звеногойхид уһалуури[...] хэрэгсэлнүүд болон резиновэ г[...] лаар хангагданхай.

Хэдыхэн үдэр соо эндэ 300 га[...] гектар сабшалан, бэлшээри уһа[...] даа. Гадна, малай фермэ шада[...] участок, үрэ-жэмэстэ сад уһал[...] һан байна. Хамта дээрээ эндэ [...] гектар газар уһалагдаха байна.

Эндэ практикада ерэһэн Кя[...] хүдөө ажахын техникумэй сту[...] нүүд сабшалан, бэлшээри уһа[...] дань колхозниигуудта туһа[...] үзүүлнэ.

С. Кл[...]

Һурагшадай экскурси

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой дэргэдэхи һургуулиин 7-дохи классай һурагшад совхозой фермэдэ экскурсяар ошобо. Тэдэнэр фермэ дээрэхи улаан булангые лозунгнуудаар, плакадуудаар шэмэглэжэ, болбосон түхэлтэй болгоо. Гахайн фермые даагша Яков Александрович Бобылев экскурсида ерэһэн үхибүүдтэ гахайн хайшан гэжэ харууһалагдадаг тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. «Бидэ 1956 ондо 740 центнер мяха гүрэндөө тушаахын тула мүнөө 168 гахай шахажа байнабди. 30 эхэ гахайһаа, мүн 184 залуу гахайһаа 1600 толгой поршоонхо абахабди. Иигэжэ мяха абалгые хэды дахин ехэдхэхэ аргатай болообди. Дунда һургуулиие амжалтатайгаар дүүргээд, сов[...] ажалда хүдэлхыетнай таанад[...] сэнэб» гэжэ үгынгөө эсэстэ [...] Александрович хэлэбэ.

Һүүлээрнь һургуулиинхид В[...] лий Иванович Рыжаковой д[...] байһан үхэрэй гүүртэдэ ошобо. [...] гүүртын һаалишад һү һаалгаар [...] хоз соогоо түрүүлжэ ябана. Ту[...] нуудаа хайшан гэжэ харууһа[...] яажа һү ехээр һаадаг тухайга[...] рүү һаалишад Фаина Жук, Т[...] Коволышина гэгшэд һураг[...] хөөрэжэ үгэбэ.

Улаан булан даа сугларһан [...] шадта һурагшад һонирхолтой [...] церт харуулаа.

В. Братеньк[...]

Велосипедистнүүдэй урилдаан

Велосипедээр урилдаанда БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болож байна.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрэшүүл 100 километртэ урилдаа. Тиин «Буревестник» гэжэ һайндуранай спортивна обществын спортсменүүд эрхим амжалта туйлаба. «Красное звезда» обществынхид хоёрдохи һуури эзэлээ. Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Бердников, Стряпунин, Горюнов гэгшэд (барандаа «Буревестнигэй») 1, 2,3-[...] һууринуудые хубаагаа.

Мүрысөөнэй 2-дохи үдэр эхэ[...] нүүд 25 километртэ урилдажа, [...] ревестник» обществын команда [...] раниие ахин гараа. Өөһэд хоо[...] дын мүрысөөндэ Ещенко (Аж[...] резервнүүд) түрүүлэн ерээ.

Удаадахи мүрысөөндэ эрэш[...] 200 километртэ, эхэнэрнүүд 50 [...] лометртэ урилдаха.

Л. Бобы[...]

Великобританиин компартиин гүйсэдкомой мэдүүлгэ

ЛОНДОН, майн 14, (ТАСС). Гарри Поллит бэеынгээ үлбэрһөө болоно, Великобританиин компартиин генеральна секретариин тушаалһаа гараба гэжэ Великобританиин компартиин гүйсэдком үсэгэлдэр мэдээсэбэ. Майн 13-да болоһон заседани дээрээ гүйсэдком болбол Поллидые Великобританиин компартиин гүйсэдкомой түрүүлэгшээр, политическэ комитедэй гэшүүнээр һунгаа. Партиин гүйсэдкомой түрүүлэгшэ байһан Уильям Галлахер партиин президентээр һунгагдаа. Партиин национальна эмхидхэгшэ байһан Джон Голлан генеральна секретаряар һунгагдаба.

Великобританиин компартиин гүйсэдкомдо бэшэһэн бэшэг соогоо Гарри Поллит иигэжэ хэлэнэ: «Минии бэеын мүнөө ямар байһан тухай врачуудай заключениие хараад байхадаа, компартиин генеральна секретариин тушаалһаа намайе гаргыт гэжэ гүйсэдкомые гуйхаһаа ондоо аргагүй болоод байна.

Энэ тушаалые 27 жэлэй турша соо даалгажа, намда хэмгүй ехэ нэрэ хүндэ олгогдоһон байна гэжэ тоолоноб. Мүнөө 65 наһатайб, гүйсэд амарха үе соогоо бэешни хүсэд һайжарха гэжэ намда хэлэнэ. Гэхэтэй хамта, генеральна секретариин тушаалтай холбоотой бүхы уялганууды саашадаа гүйсэдхэжэ үргэлжэлхэ гээшэ намда бэрхэтэй гэжэ би һайса ойлгоноб».

Поллидай тушаалһаа гаралгые гүйсэдком дуратай бэшээр абаад, генеральна секретариин тушаалда байха үедөө партиин үмэнэ нүхэр Поллидай гаргаһан элитэ ехэ габьяаень үндэрөөр сэгнээд, английска бүхы коммунистнуудай зүгһөө халуун баясхалан хүргэбэ гэжэ гүйсэдкомой заседаниин һүүлээр хэблэлдэ толилогдоһон мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Түргэнөөр, гүйсэд эдэгэхыень гүйсэдком үнэн сэдьхэлһээ Поллидта хүсэбэ.

Индийскэ мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд-металлургнуудые Советскэ Союз дотор һургаха тухай хэлсээн

ДЕЛИ, майн 15. (ТАСС). Индийскэ мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдые Советскэ Союз дотор һургаха тухай хэлсээндэ эндэ гар табигдаба. Советскэ Союз дотор һураһан тэдэ мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд Советскэ Союзай туһаламжатайгаар Индидэ баригдажа байһан металлургическа заводто хүдэлмэрилхэ юм. Хэлсээнэй ёһоор 700 шахуу индийскэ мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд Советскэ Союз эльгээгдэжэ, металлургическа болон горнорудна предприятинуудта үйлэдбэриин түрүү аргануудые ба технологиие шудалха байна.

Советскэ Союзай предприятинуудта индийскэ мэргэжэлтэдые һургалга хадаа Индиин хүгжэжэ байгаа металлургическа промышленностьда хүдэлмэрилхэ национальна техническэ интеллигенциие болон мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ байна.

ХҮНДЭТЭЙ АЖАЛ

Республиканска больницын врачууд һүни, үдэргүй медицинскэ туһаламжа үзүүлжэ, советскэ хүнүүдэй ами наһые абардаг байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарын һүүлээр толгойнгоо яһа гэмтэһэн Зэдын комбинадай залуу слесарь Е. Синегубов гэгшые самолёдоор асараа һэн. Тиихэдэ врач-хирург нүхэр С. С. Бороноев тэрэ дары орёо нарин операци хэһэн байгаа. Тэрэнэй һүүлээр уданшьегүй нүхэр Синегубовой бэе һайжаржа, мүнөө комбинадтаа урдынхидаал адли үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байна. Республиканска больницын врачуудай габьяата ажалые харуулһан иимэ жэшээнүүд тон олон.

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор медицинскэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха гэжэ шиидэһэн эндэхи врачууд ба медицинскэ бусад хүдэлмэрилэгшэд бүхы эрдэм мэргэжэлээ ажалшадай элүүрые хамгаалгада зорюулна. Тус больницада эмшэлүүлжэ гараһан хүнүүд врачуудта, сестрануудта үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэжэ, тусхай дэбтэрнүүдтэ һанамжануудаа бэшэдэг юм.

Энэ больницын врачууд-хирургнууд өөһэдынгөө гол хүдэлмэриһөө гадна, бараг боложо байһан хүнүүдэй дунда үбшэнһөө һэргылэлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Жэшээнь, врачууд Муханова, Бороноев, Павловская болон бусад үнгэрэгшэ һаранuудта медицинскэ темээр хэды дахин лекци уншаһан байна. Врач Муханова, жэшээнь, бөөрын үбшэн тухай лекци уншахадаа, лекциингээ темэдэ таараһан харуулан ойлгуулха материалнуудые хэрэглэжэ, шагнагшадые ехээр һонирхуулһан байгаа. Тиигээд хэдэн олон асуудалнуудта тобшохон аад, ойлгосотой харюу үгөө һэн.

Больницын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай журам һайнаар сахигдана. Хүдэлмэрилэгшэ бүхэн партиин XX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ гэжэ оролдоно. Нянька-санитарканууд нүхэд Шумилина, Русина, Куткарун, Выгрен, Дергелева болон бусад жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр больницын палатkануудые арюун сэбэр ба дулаан байлгадаг. Тиихэдэ поварнууд эдеэ хоолые саг соонь, амжалтатайгаар буйлуулжа, үбшэнтэндэ үгэдэг.

Тэрээһээ гадна, үбшэлһэн хүнүүдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана, «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүд үглөө бүри уншагдажа, ойлгогдоогүй асуудалнуудта тайлбари үгтэдэг байна.

Гэхэ зуура, больницын хүдэлмэридэ үшөөл олон дутуу дунданууд бии байһаар.

Республиканска больница нилээд олон номтой библиотекэтэй байха дүүрэн арга боломжотой. Теэд энэ аргаяа хэрэглэжэ шадаагүй байһаар. Тус библиотекэдэ политическэ ба уранһайханай шэнэ номууд үсөөн, мүн научно- популярна темэтэй номууд огто байдаггүй. Тиимэһээ библиотекын хүдэлмэрилэгшэ хэдэн жэлэй саана хэблэгдэһэн «Огонёк», «Наука ба техникэ» гэхэ мэтын хуушаршаһан журналнуудые хүнүүдтэ дурадхадаг байна.

Мүн энэ больницын зарим отделенинүүдтэ шатар, даам гэхэ мэтын нааданууд байдаггүй. Тиимэһээ эдэгэжэ, элүүр боложо байһан хүнүүд сүлөөтэй сагаа ваннын таһалга соо сугларжа, тамхи таталгаар, ашаггүй хөөрэлдөөгөөр хизаарладаг болошоо. Тэрэшэлэн үбшэн хүнүүдэй үмдэхэ халат, дэрэ дэбисхэр ба матрасууд ехэ дутамаг. Тэдэнэйнь олонхи хуушаршанхай.

Тиихэдэ муу шанартай шулуу нүүрһэ абадаг туладаа больницын байра, илангаяа үбэлэй сагта ехэ хүйтэн байдаг. Мүн аптекоуправлениин гэмээр заримдаа эм таһалдажа, врачуудай хүдэлмэридэ һаад тойбо татадаг байна. Энээниие мэдэжэ байбашье һаа, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство ямаршье хэмжээ абадаггүй юм. Эндэ эмнүүлжэ байһан хүнүүдэй оруулһан мэдүүлгэ болон гомдолнуудай үндэһөөр РСФСР-эй ба БМАССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствонүүдэй түлөөлэгшэд энэ жэлэй февраль һарада ерэжэ, шалгалта хэһэн юм. Теэд тус комиссиин бусаһанай һүүлээр ямаршье хубилалта болоогүй байһаар.

Республикын Элүүрые хамгаалха министерствын хүтэлбэрилэгшэд дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээ абаха зэргэтэй.

Тус больницын врачууд болон бусад техническэ хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын материалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, арад зоной дунда элүүрые хамгаалха хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, медицинскэ пропаганда шангадхаха гэһэн социалистическэ уялгануудые абаһан байгаа. Энэ уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ хэрэгтэнь партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ үдэр бүри туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

И. Манзарханов.

Тобшо һонин

★ Жэл ерэхэ бүри МТС-үүд, колхозууд шэнэ техникээр зэбсэгжэнэ. Ганса 1956 оной туршада Сэлэнгын МТС силос хуряаха «СК—2,6» маркын 2 комбайн, «ДТ—56» маркын 7 трактор, навесной 5 плуг, хартаабха һуулгаха 4 машина, олон культиватор абаһан байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө хэдэн шэнэ машина абаха юм.

П. Ангаров.

★ Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхоз малаа уһалха уһаар дуталдадаг һэн. Тиин тус колхозойхид энэ жэлдэ Догно голые хаажа, малаа уһалдаг болохо гэжэ шиидэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр энэ голые хаагаад, 100 гаран үхэр, 3000 гаран хони уһалдаг болоо.

Догно голые хаалга дээрэ дархашуул Баранов, Сальников, Бадмаев болон бусад һайнаар ажаллаһан байна.

Ж. Дамдинов.

★ Һаяхан Закаменай аймагай Цакирай сомоной «Победа» колхозой малажалай гүүртэ дээрэ наймаалагшагүй ларёк нээгдэһэн байна. Энэ ларёгто үргэн хэрэглэлэй эд бараан таһалгаряагүйгөөр наймаалагдана. Эндэнь эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн тодоор б[...] шээтэй, хашарһа[...] мүнгэн табяатай юм. Ларёгой нээгдэһэн гү[...] рүүшын үдэр 500 га[...] ран түхэригэй най[...] маан хэгдэбэ.

Б. Шоенов.

★ Хэжэнгын айма[...] гай Сталинай нэрэм[...] жэтэ колхозой гэшүүд өөртөө шэнэ гэрнү[...] дые барина. Үнгэрэг[...] шэ жэлдэ колхозни[...] гууд Ч. Цыренжапов, А. Дымбрылов, Г. Шорхоёв, Д. Дамбие[...] ба бусад шэнэ гэрнүү[...] дые барижа оро[...] һон байна. Мүнөөшье олон колхозниигууд өөртөө шэнэ гэрнүү[...] дые барижа байнхай.

Д. Дамбаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00765. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2792.